

ქ. რუსთავის ატმოსფერული ჰაერის
ხარისხის გაუმჯობესების სამოქმედო
გეგმის (2020-2022)

2022 წლის მონიტორინგის ანგარიში

სარჩევი

მოკლე შეჯამება.....	3
შესავალი	6
ზოგადი პროგრესი.....	7
დეტალური პროგრესი 1.1 ამოცანასთან დაკავშირებით	12
დეტალური პროგრესი 1.2 ამოცანასთან დაკავშირებით	16
დეტალური პროგრესი 1.3 ამოცანასთან დაკავშირებით	18
დეტალური პროგრესი 1.4 ამოცანასთან დაკავშირებით	20
დეტალური პროგრესი 1.5 ამოცანასთან დაკავშირებით	21
გამოწვევები და რეკომენდაციები.....	24
კონსოლიდირებული სტატუსანგარიში	26

მოკლე შეჯამება

საქართველოს მთავრობის 2020 წლის 22 ოქტომბრის N2059 განკარგულებით დამტკიცებული 2020-2022 წლების ქ. რუსთავის ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის გაუმჯობესების სამოქმედო გეგმა წარმოადგენს სექტორული მიმართულების პოლიტიკის დოკუმენტს, რომელიც მიზნად ისახავს ქ. რუსთავში ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის გაუმჯობესებას.

წინამდებარე ანგარიში მოიცავს სამოქმედო გეგმის აქტივობების შესრულების შესახებ ინფორმაციას 2022 წლის 1 იანვრიდან - 2022 წლის 31 დეკემბრამდე პერიოდს. ანგარიშის პროექტი განხილული და შეთანხმებულ იქნა ქ. რუსთავის ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის გაუმჯობესების ხელშეწყობი სამუშაო ჯგუფის მიერ.

ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის მონიტორინგის შედეგად მიღებული მაჩვენებლების მიხედვით, ქ. რუსთავში საბაზისო დონესთან შედარებით 2022 წელს ატმოსფერული ჰაერის ხარისხობრივი მდგომარეობა გაუმჯობესებულია. უმცირესი მყარი ნაწილაკების (PM₁₀, PM_{2.5}) კონცენტრაცია საბაზისო 2019 წელთან შედარებით შემცირდა 13-16%-ით, რაც დიდწილად გამოწვეულია მსხვილი სამრეწველო ობიექტების მხრიდან დაწესებული საკანონმდებლო რეგულაციების უკეთესი აღსრულებით. ამასთან აღსანიშნავია, რომ 2022 წელს დაფიქსირებული მყარი ნაწილაკების კონცენტრაციები კვლავაც აღემატება ზღვრულად დასაშვებ ნორმას 35-37%-ით. ასევე, პრობლემას წარმოადგენს აზოტის დიოქსიდის ნორმაზე გადაჭარბებული კონცენტრაცია ქალაქის ორ ლოკაციაზე. სხვა დამბინძურებლების, მათ შორის მძიმე ლითონების და ბენზ(ა)პირენის კონცენტრაციები ნორმის ფარგლებშია.

2022 წელს სამოქმედო გეგმის ამოცანების შედეგის ინდიკატორების მიღწევის კუთხით პროგრესი დაფიქსირდა 1.1 და 1.3 ამოცანების, ხოლო მნიშვნელოვანი პროგრესი 1.5 ამოცანის მიმართულებით, რომლის სამიზნე მაჩვენებლებიც საანგარიშო პერიოდში გარემოსდაცვითი ცნობიერების დონის ამაღლების 18 დონისძიების ორგანიზების შედეგად ბოლომდე იქნა მიღწეული.

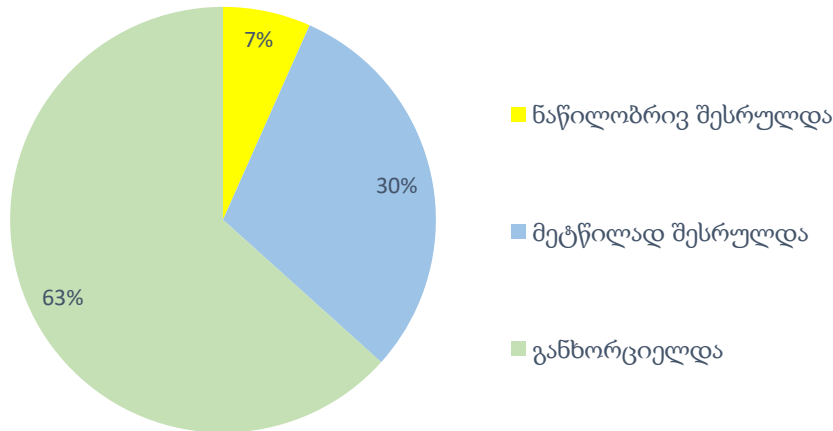
2022 წელს ქ. რუსთავში სტაციონარული წყაროებიდან ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების მხრივ (ამოცანა 1.1) ასევე გაუმჯობესებული მდგომარეობაა საბაზისო დონესთან შედარებით, კერძოდ გაფრქვეული მყარი ნივთიერებების მასა დაახლოებით 40%-ით შემცირდა და 8 446 ტონა შეადგინა. აღნიშნული ძირითადად წარმოადგენს ადგილზე არსებული სამრეწველო ობიექტების მიერ ჰაერდაცვითი მოთხოვნების უკეთ აღსრულების შედეგს, რასაც თავის მხრივ ხელი შეუწყო სამოქმედო გეგმის აქტივობების განხორციელებამ. მყარი ნაწილაკებით დაბინძურების პრობლემის მოსაგვარებლად საჭიროა გაფრქვევების კიდევ 45%-ით შემცირება. ქალაქში მწვანე ინფრასტრუქტურის გაუმჯობესების თვალსაზრისით (ამოცანა 1.3) აღსანიშნავია, რომ საანგარიშო პერიოდში ქ. რუსთავში მწვანე ზონების ჯამური ფართობი რეკრეაციული ზონების შექმნისა და არსებული რეკრეაციული სივრცეების რეაბილიტაციის სამუშაოების გააქტიურების შედეგად გაიზარდა 2 ჰა-ით და 999 ჰა შეადგინა, თუმცა ვერ მოხერხდა სამიზნე მაჩვენებლის მიღწევა.

ქ. რუსთავის მთავარი მაგისტრალის გასწვრივ აზოტის დიოქსიდის წლიური კონცენტრაცია (ამოცანა 1.2) 2019 წლის დონესთან შედარებით უცვლელია, რაც მიუთითებს როგორც გეგმის

ფარგლებში, ისე ეროვნულ დონეზე ტრანსპორტიდან დაბინძურების შესამცირებლად გატარებული ღონისძიებების არასაკმარისობაზე.

2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით განხორციელდა სამოქმედო გეგმის აქტივობათა 63%. აგრეთვე, მეტწილად შესრულდა აქტივობების 30%, ხოლო ნაწილობრივ შესრულდა - 7%. აქტივობების განხორციელების პროგრესმა შეადგინა 87%.

სამოქმედო გეგმის აქტივობების განხორციელების დონე
2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით

გარემოსდაცვითი ცნობიერების დონის ამაღლებისთვის (1.5 ამოცანა) დაგეგმილი ყველა აქტივობა სრულად შესრულდა. ასევე, მნიშვნელოვანი წინსვლა დაფიქსირდა 1.1 (87%), 1.2 (89%) და 1.4 (80%) ამოცანების ფარგლებში დაგეგმილი აქტივობების განხორციელების მხრივ.

საანგარიშო პერიოდში განხორციელებულ მნიშვნელოვან აქტივობებს შორის აღსანიშნავია ქ. რუსთავში გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის სისტემის გაძლიერების მიმართულებით გადადგმული ნაბიჯები, რომლის ფარგლებში განხორციელდა 44 რეგულირების ობიექტის 64 ინსპექტირება და გზდ-ს ადგილობრივ სამმართველოს დაემატა მეხუთე ინსპექტორი. ქ. რუსთავის 8 საწარმო (სულ დარეგისტრირებულია 9) 2022 წელს დარეგისტრირდა მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევების უწყვეტი ინსტრუმენტული თვითმონიტორინგის ელექტრონულ სისტემაში. ხოლო კიდევ 8 საწარმომ შეიძინა თვითმონიტორინგის ხელსაწყო და ახორციელებს მის მონტაჟს/ტესტირებას. „სამრეწველო ემისიების შესახებ“ საქართველოს კანონის პროექტი წარედგინა საქართველოს პარლამენტს დასამტკიცებლად.

ქ. რუსთავში განხორციელებული ინფრასტრუქტურული აქტივობებიდან აღსანიშნავია, რომ 2022 წელს ქალაქში მოეწყო 6 და მიმდინარეობს 1 სკვერის კეთილმოწყობა, დაიგო 3 700 მ² ფართობის ველობილიკი, რეაბილიტირდა-მოეწყო 84 000 მ² საავტომობილო გზა და 20 000 მ² ტროტუარი, დაირგო 2 200-ზე მეტი ძირი ხე-მცენარე, რეგულარულად ხორციელდებოდა მწვანე საფარის მოვლა და ქუჩების სველი წესით დამუშავება.

სახელმწიფო უწყებების ორგანიზებით ჩატარდა 10 გარემოსდაცვითი ცნობიერების დონის ამაღლების ღონისძიება და 8 ტრენინგი, რომელშიც მონაწილეობა მიიღო 1 370-მა პირმა. ჰაერის ხარისხის შეფასების სისტემის გასაუმჯობესებლად შეძენილ იქნა დამატებითი ავტომატური სადგური, რომელიც განთავსდება ქ. რუსთავში 2023 წელს.

ქ. რუსთავში ჰაერის დაბინძურების პრობლემის მოგვარებისთვის მთავარ გამოწვევას მსხვილი საწარმოო ობიექტების მიერ ჰაერდაცვითი კანონმდებლობისა და გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის/გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების პირობების არასათანადოდ შესრულება წარმოადგენს, რის აღმოსაფხვრელადაც საჭიროა გაგრძელდეს როგორც ხელშემწყობი, ასევე კანონმდებლობით განსაზღვრული საზედამხედველო მექანიზმების გამოყენება. ამასთან, ტრანსპორტიდან ჰაერის დაბინძურების შესამცირებლად მიზანშეწონილია დამატებითი აქტივობების დაგეგმვა-განხორციელება ეროვნულ და ადგილობრივ დონეზე. აგრეთვე, აუცილებელია ქალაქში მწვანე ინფრასტრუქტურული აქტივობების გაგრძელება დასახული მიზნების შესაბამისად. საჭიროა ცენტრალური ზონისთვის ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის მართვის გეგმის (2023-2025)¹ ფარგლებში ამბიციური აქტივობების იდენტიფიცირება, რათა კიდევ უფრო შემცირდეს ქ. რუსთავში ჰაერის დაბინძურების დონე.

---

¹ ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის მონიტორინგისა და მართვის ცენტრალური ზონა მოიცავს ქვემო და შიდა ქართლის რეგიონს და მცხეთის მუნიციპალიტეტს. ცენტრალურ ზონაში ჰაერის დაბინძურების პრობლემის მოსაგვარებლად შვედეთის სამეფოს მხარდაჭერით მიმდინარეობს მართვის გეგმის (2023-2025) შემუშავება, რომელიც ასევე გაითვალისწინებს საშუალოვადიან აქტივობებს ქ. რუსთავისთვისაც.

შესავალი

საქართველოს მთავრობის 2020 წლის 22 ოქტომბრის N2059 განკარგულებით დამტკიცებული 2020-2022 წლების ქ. რუსთავის ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის გაუმჯობესების სამოქმედო გეგმა წარმოადგენს სექტორული მიმართულების პოლიტიკის დოკუმენტს, რომელიც მიზნად ისახავს ქ. რუსთავში ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის გაუმჯობესებას. აღნიშნული მიზნის შესაბამისად სამოქმედო გეგმა აერთიანებს ხუთ ამოცანას, რომელთა განხორციელებაზე პასუხისმგებლები არიან საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო, სამინისტროს სისტემაში შემავალი უწყებები და ქ. რუსთავის მუნიციპალიტეტის მერია. ეს ამოცანებია:

- ამოცანა 1.1 - სტაციონარული წყაროებიდან ატმოსფერული ჰაერის მავნე ნივთიერებებით დაბინძურების შემცირება
- ამოცანა 1.2 - ქ. რუსთავში ავტოსატრანსპორტო საშუალებებიდან გამონაბოლქვის შემცირება
- ამოცანა 1.3 - ქ. რუსთავში მწვანე ინფრასტრუქტურის გაუმჯობესება
- ამოცანა 1.4 - ქ. რუსთავში ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის შეფასების სისტემის გაუმჯობესება
- ამოცანა 1.5 - ქ. რუსთავში გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლების ღონისძიებების და მასში ჩართული მონაწილეების რაოდენობის გაზრდა

წინამდებარე მონიტორინგის ანგარიში მოიცავს სამოქმედო გეგმის ამოცანებისა და აქტივობების შესრულების შესახებ დეტალურ ინფორმაციას 2022 წლის 1 იანვრიდან - 2022 წლის 31 დეკემბრამდე პერიოდში. ასევე ანგარიში მოიცავს განხორციელებულ აქტივობებს 2022 წლის 1 იანვრამდეც, თუკი აღნიშნული საქმიანობა განგრძობითია და იგი მნიშვნელოვანია 2022 წელს მიღწეული შედეგის საჩვენებლად.

მონიტორინგის ანგარიში შემუშავდა საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს გარემოსა და კლიმატის ცვლილების დეპარტამენტის ატმოსფერული ჰაერის სამმართველოს კოორდინირებით პასუხისმგებელი უწყებებისგან მიღებული სტატუს ანგარიშების საფუძველზე. ანგარიში შესაბამისობაშია „პოლიტიკის დაგეგმვის, მონიტორინგისა და შეფასების წესის დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2019 წლის 20 დეკემბრის N629 დადგენილებით განსაზღვრულ წლიური ანგარიშის შემუშავების მეთოდოლოგიასთან.

ანგარიშის პროექტი განხილული და შეთანხმებულ იქნა საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის 2020 წლის 14 თებერვლის N2-134 ბრძანების საფუძველზე შექმნილი ქ. რუსთავის ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის გაუმჯობესების ხელშემწყობი სამუშაო ჯგუფის მიერ.

ზოგადი პროგრესი

როგორც უკვე აღინიშნა სამოქმედო გეგმა მიზნად ისახავს ქ. რუსთავში ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის გაუმჯობესებას, რაც გულისხმობს ყველა ძირითადი მავნე ნივთიერების, განსაკუთრებით კი უმცირესი ზომის მყარი ნაწილაკების (PM₁₀, PM_{2.5}) საშუალო კონცენტრაციის ზღვრულად დასაშვები ნორმების ფარგლებში მოქცევას. მონიტორინგის შედეგად მიღებული 2022 წლის მაჩვენებლების ანალიზით ირკვევა, რომ ქ. რუსთავში ატმოსფერული ჰაერის ხარისხობრივი მდგომარეობა საბაზისო დონესთან შედარებით გაუმჯობესებულია.

უმცირესი მყარი ნაწილაკების საშუალო წლიური კონცენტრაციები შემცირდა, კერძოდ PM₁₀-ის საშუალო წლიურმა კონცენტრაციამ შეადგინა 55 მკგ/მ³, ხოლო PM_{2.5}-ისამ - 27 მკგ/მ³, რაც შესაბამისად 13% და 16%-ით ნაკლებია საბაზისო 2019 წელთან შედარებით. გაუმჯობესებული საშუალოწლიური ხარისხობრივი მაჩვენებლები სავარაუდოდ განპირობებულია მსხვილი სამრეწველო ობიექტების მხრიდან დაწესებული საკანონმდებლო რეგულაციების უკეთესი აღსრულებით. თუმცა აღნიშნული მაჩვენებლები ჯერაც აჭარბებს ზღვრულად დასაშვებ ნორმებს. ნორმებს (35 დღე) ასევე მკვეთრად აღემატება PM₁₀-ის დღიური კონცენტრაციის გადაჭარბების შემთხვევები, რომელმაც ჯამში 2022 წელს 187 დღე შეადგინა და მათ შორის 43 იყო განპირობებული სინოპტიკური პროცესებით (საქართველოს ტერიტორიაზე უდაბნოს მტვრის ნაწილაკების შემცველი ჰაერის მასების გავრცელებით).

ქალაქის ორ ლოკაციაზე (კლდიაშვილის ქ. და კოსტავას ქ. N19) აზოტის დიოქსიდის კონცენტრაცია კვლავაც აჭარბებს ნორმას, რისი მიზეზიცაა ქვეყანაში და მათ შორის ქ. რუსთავში მოძველებული ავტოპარკი. აღნიშნული გამოწვევის საპასუხოდ არასაკმარისია სამოქმედო გეგმის ფარგლებში გათვალისწინებული აქტივობები და საჭიროა ეროვნულ და ადგილობრივ დონეზე დამატებითი ღონისძიებების დაგეგმვა და დროული განხორციელება.

რაც შეეხება, ქალაქში გოგირდის დიოქსიდის (SO₂), ნახშირბადის მონოქსიდის (CO), მიწისპირა ოზონის (O₃), ტყვიისა (Pb) და ბენზოლის (C₆H₆) საშუალო კონცენტრაციებს, ისინი კვლავ ნორმის ფარგლებშია. ასევე, ზღვრულად დასაშვებ ნორმას მკვეთრად ჩამოუვარდება კადმიუმის (Cd), ნიკელის (Ni), დარიშხანისა (As) და ბენზ(ა)პირენის (C₂₀H₁₂) საშუალო წლიური კონცენტრაციები, რომელთა განსაზღვრა გრავიმეტრიული მეთოდით დაიწყო 2021 წლის დეკემბრიდან.

გაზომვები ტარდებოდა ქ. რუსთავში არსებულ ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის ავტომატური მონიტორინგის სადგურზე და 6 ინდიკატორული დაკვირვების პუნქტზე.

მიზანი	N	გაგლენის ინდიკატორი	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	მაჩვენებელი 2022 წლისთვის
ქ. რუსთავის ატმოსფერული ჰაერის	1.1	მტვრის უმცირესი ნაწილაკების (PM ₁₀ , PM _{2.5}) საშუალო წლიური კონცენტრაცია	PM ₁₀ - 63 მკგ/მ ³ PM _{2.5} - 32 მკგ/მ ³	PM ₁₀ - <40 მკგ/მ ³ PM _{2.5} - <20 მკგ/მ ³	PM ₁₀ - 55 მკგ/მ ³ PM _{2.5} - 27 მკგ/მ ³

ხარისხის გაუმჯობესება	1.2	მონიტორინგის პუნქტების რაოდენობა, სადაც NO ₂ -ის საშუალო წლიური კონცენტრაცია აჭარბებს ნორმას	NO ₂ -ის საშუალო წლიური კონცენტრაცია აჭარბებს ნორმას მონიტორინგის ორ პუნქტზე	NO ₂ -ის საშუალო წლიური კონცენტრაცია ნორმას არ აჭარბებს მონიტორინგის არცერთ პუნქტზე	NO ₂ -ის საშუალო წლიური კონცენტრაცია აჭარბებს ნორმას მონიტორინგის ორ პუნქტზე
	1.3	SO ₂ -ის, CO-ს, O ₃ -ის, Pb-ისა და C ₆ H ₆ -ს საშუალო კონცენტრაცია	SO ₂ -ის, CO-ს, O ₃ -ის, Pb-ისა და C ₆ H ₆ -ს საშუალო კონცენტრაცია ნორმის ფარგლებშია	SO ₂ -ის, CO-ს, O ₃ -ის, Pb-ისა და C ₆ H ₆ -ს საშუალო კონცენტრაცია ნორმის ფარგლებშია	SO ₂ -ის, CO-ს, O ₃ -ის, Pb-ისა და C ₆ H ₆ -ს საშუალო კონცენტრაცია ნორმის ფარგლებშია
	1.4	Cd-ის, Ni-ის, As-ისა და C ₂₀ H ₁₂ -ის საშუალო კონცენტრაცია	Cd-ის, Ni-ის, As-ისა და C ₂₀ H ₁₂ -ის კონცენტრაცია არ იზომება	Cd-ის, Ni-ის, As-ისა და C ₂₀ H ₁₂ -ის კონცენტრაცია იზომება და საშუალო კონცენტრაცია ნორმის ფარგლებშია	Cd-ის, Ni-ის, As-ისა და C ₂₀ H ₁₂ -ის კონცენტრაცია იზომება და საშუალო კონცენტრაცია ნორმის ფარგლებშია

სამოქმედო გეგმის ამოცანებიდან 2022 წელს სრულად იქნა მიღწეული 1.5 ამოცანის შედეგის ინდიკატორის სამიზნე მაჩვენებლები. კერძოდ, ჩატარდა გარემოსდაცვითი ცნობიერების დონის ამაღლების 18 ღონისძიება, რომლებშიც ჩაერთო 1 370-მდე მონაწილე. აგრეთვე, გასულ წლებთან შედარებით საანგარიშო პერიოდში პროგრესი დაფიქსირდა 1.1 და 1.3 ამოცანების სამიზნე მაჩვენებლების მიღწევის კუთხით.

სტაციონარული წყაროებიდან ატმოსფერული ჰაერის მავნე ნივთიერებებით დაბინძურების შემცირების მხრივ (ამოცანა 1.1), აღსანიშნავია, რომ საბაზისო დონესთან შედარებით ქ. რუსთავში სტაციონარული წყაროებიდან ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეული მყარი ნივთიერებების მასა დაახლოებით 40%-ით (5 705 ტონით) შემცირდა და 8 446 ტონა შეადგინა. აღნიშნული ძირითადად წარმოადგენს ადგილზე არსებული სამრეწველო ობიექტების მიერ ჰაერდაცვითი მოთხოვნების უკეთ აღსრულებისა და აირმტვერდამჭერი სისტემების (ფილტრები) გამართვის შედეგს, რასაც თავის მხრივ ხელი შეუწყო სამოქმედო გეგმის აქტივობების განხორციელებამ. იმისთვის რომ სრულად მიღწეულ იქნას სამოქმედო გეგმის 1.1 ამოცანა, საჭიროა ჰაერში გაფრქვეული ნივთიერებების მასა კიდევ შემცირდეს დაახლოებით 6 436 ტონით, რისთვისაც აუცილებელია დაწესებული საკანონმდებლო რეგულაციების აღსრულების კუთხით ხარვეზების აღმოფხვრა და მსხვილი საწარმოების მხრიდან გარემოზე ზემოქმედების ნებაართვის/გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების პირობების შესრულება.

ქალაქში მწვანე ინფრასტრუქტურის გაუმჯობესების თვალსაზრისით (ამოცანა 1.3) აღსანიშნავია, რომ საანგარიშო პერიოდში ქ. რუსთავში მწვანე ზონების ჯამური ფართობი გაიზარდა 2 ჰა-ით, რაც უკავშირდება ქალაქში რეკრეაციული ზონების შექმნისა და არსებული რეკრეაციული სივრცეების რეაბილიტაციის კუთხით აქტიურ საქმიანობას, რომლის ფარგლებში კეთილმოეწყო 6 რეკრეაციული ზონა. შედეგად საბაზისო მდგომარეობასთან შედარებით მწვანე ზონების ჯამური ფართობი გაიზარდა 14 ჰა-ით და 999 ჰა შეადგინა. ასევე, მიმდინარეობს კიდევ ერთი სკვერის კეთილმოწყობა დაახლოებით 3 ჰა ფართობზე, რომლის დასრულების შემდეგ დაგეგმილი მაჩვენებელი (1 008 ჰა) მიღწეული იქნება 74%-ით.

რაც შეეხება 1.2 და 1.4 ამოცანებს, 1.2 ამოცანის შემთხვევაში, რომელიც მიზნად ისახავდა ქალაქში ტრანსპორტიდან გამონაბოლქვის შემცირებას, მდგომარეობა საბაზისო დონესთან შედარებით უცვლელია. კერძოდ, ქ. რუსთავში, მთავარი მაგისტრალის გასწვრივ 2022 წელს აზოტის დიოქსიდის (NO₂) საშუალო წლიურმა კონცენტრაციამ 56 მკგ/მ³ შეადგინა, რაც 1 მკგ/მ³

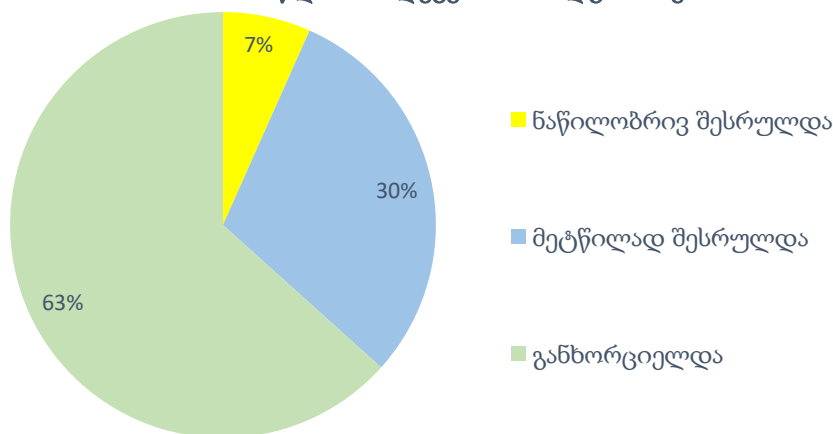

მეტია 2019 წლის (საბაზისო) მაჩვენებელთან შედარებით. აღნიშნული გარემოება კიდევ ერთხელ მიუთითებს, რომ აზოტის დიოქსიდით დაბინძურების პრობლემის გადასაწყვეტად არასაკმარისია სამოქმედო გეგმის ფარგლებში გათვალისწინებული აქტივობები და საჭიროა დამატებითი, უფრო ამბიციური აქტივობების დაგეგმვა და დროული განხორციელება ეროვნულ და ადგილობრივ დონეზე. 1.4 ამოცანის შედეგის ინდიკატორთან მიმართებით კი, რომელიც მიზნად ისახავდა ქალაქში ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის მონიტორინგის პუნქტებისა და სპექტრის გაზრდას, არ დაფიქსირებულა წინსვლა 2021 წელთან შედარებით, ვინაიდან საანგარიშო პერიოდში შესყიდვის პროცედურების გაჭიანურების გამო ვერ მოესწრო დონორული დაფინანსებით დამატებითი ავტომატური სადგურის შექმნა.

ამოცანა	ამოცანის შედეგის ინდიკატორი	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	მაჩვენებელი 2022 წლისთვის
1.1 სტაციონარული წყაროებიდან ატმოსფერული ჰაერის მავნე ნივთიერებებით დაბინძურების შემცირება	ქ. რუსთავში სტაციონარული წყაროებიდან ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეული მყარი ნივთიერებების მასა	14 151 ტონა	2 010 ტონა	8 168 ტონა
1.2 ქ. რუსთავში ავტოსატრანსპორტო საშუალებებიდან გამონახოლქვის შემცირება	მთავარი მაგისტრალის გასწვრივ აზოტის დიოქსიდის (NO ₂) წლიური კონცენტრაცია	NO ₂ – 55 მკგ/მ ³	NO ₂ – <40 მკგ/მ ³	NO ₂ – 56 მკგ/მ ³
1.3 ქ. რუსთავში მწვანე ინფრასტრუქტურის გაუმჯობესება	ქალაქ რუსთავში მწვანე ზონების ჯამური ფართობი	985 ჰა	1 008 ჰა	999 ჰა
1.4 ქ. რუსთავში ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის შეფასების სისტემის გაუმჯობესება	დაკვირვების პუნქტების/სადგურების და მონიტორინგის დაქვემდებარებული დამბინძურებლების რაოდენობა	1 ავტომატური სადგური 6 ინდიკატორული გაზომვის პუნქტი 8 დამბინძურებელი: PM ₁₀ , PM _{2.5} , NO ₂ , SO ₂ , CO, O ₃ , Pb, C ₆ H ₆ .	2 ავტომატური სადგური 6 ინდიკატორული გაზომვის პუნქტი 12 დამბინძურებელი: PM ₁₀ , PM _{2.5} , NO ₂ , SO ₂ , CO, O ₃ , Pb, C ₆ H ₆ , Cd, Ni, As, C ₂₀ H ₁₂ .	1 ავტომატური სადგური 6 ინდიკატორული გაზომვის პუნქტი 12 დამბინძურებელი: PM ₁₀ , PM _{2.5} , NO ₂ , SO ₂ , CO, O ₃ , Pb, C ₆ H ₆ , Cd, Ni, As, C ₂₀ H ₁₂ .
1.5 ქ. რუსთავში გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლების ღონისძიებების და მასში ჩართული მონაწილეების რაოდენობის გაზრდა	ქ. რუსთავში ჩატარებული გარემოსდაცვითი ღონისძიებების და ამ ღონისძიებების მონაწილეთა რაოდენობა	1. ჩატარებული 1 აქტივობა და 50-მდე მონაწილე პირი 2. ჩატარებული 1 ტრენინგი და 30 მონაწილე პირი 3. გავრცელებული 150-მდე ბროშურა/ფლაერი	1. სულ მცირე 15 ჩატარებული გარემოსდაცვითი ღონისძიება, რომელშიც ჯამში ჩაერთო 1 500 პირი 2. 15 ჩატარებული ტრენინგი და 300 გადამზადებული პირი 3. მომზადებული და გავრცელებული 1 500 ცალი საინფორმაციო მასალა	1. ჩატარებული 20 ღონისძიება/აქტივობა და მონაწილე 1 517 პირი. 2. ჩატარებული 21 ტრენინგი და გადამზადებული 759 პირი. 3. მომზადებული და გავრცელებული 2 000-მდე საინფორმაციო მასალა.

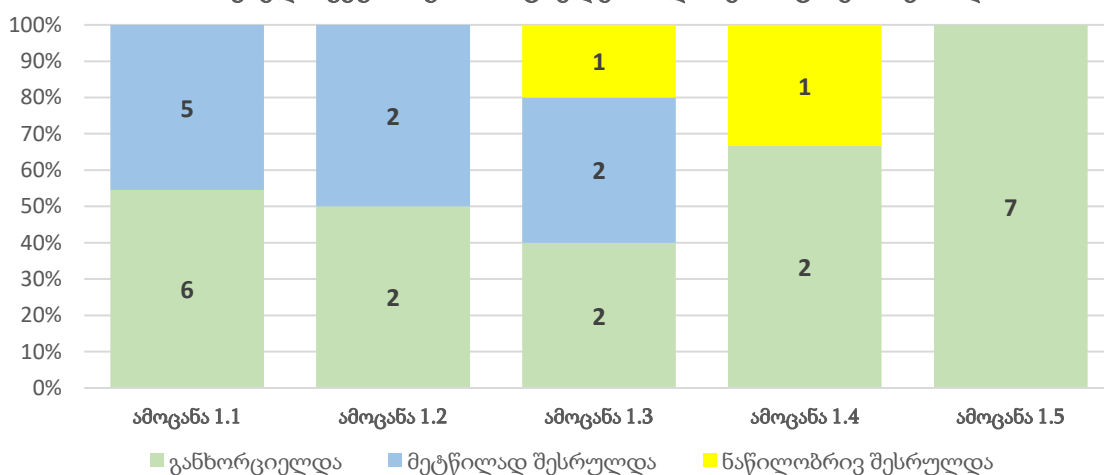
2022 წელს სამოქმედო გეგმის ფარგლებში დაგეგმილი 30 აქტივობიდან მიმდინარეობდა 24 აქტივობის განხორციელება, ხოლო 6 აქტივობა სრულად შესრულდა 2020-2021 წლებში. 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით განხორციელდა სამოქმედო გეგმის აქტივობათა 63% (19 აქტივობა). აგრეთვე, საანგარიშო პერიოდის დასასრულს მეტწილად შესრულდა აქტივობების 30% (9 აქტივობა), ხოლო ნაწილობრივ შესრულდა - 7% (2 აქტივობა). საანგარიშო პერიოდში სამოქმედო გეგმის აქტივობების განხორციელების პროგრესმა შეადგინა 87%.

სამოქმედო გეგმის აქტივობების განხორციელების დონე
2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით

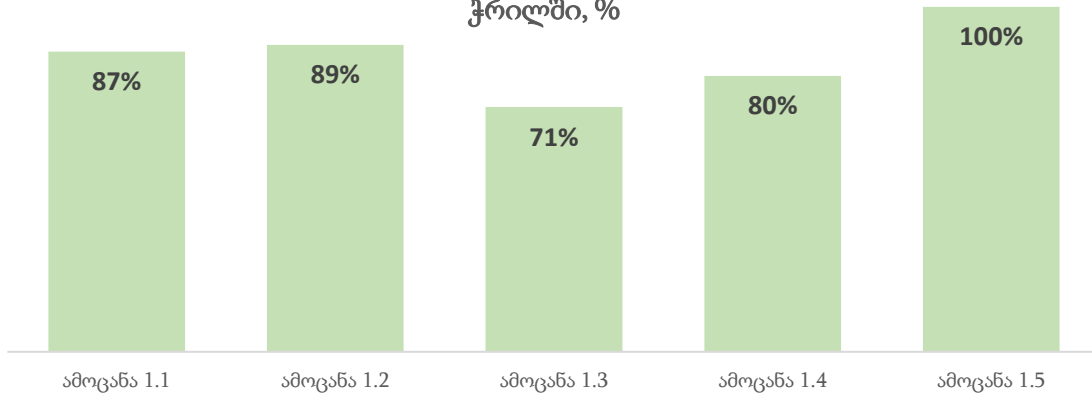

ამოცანების ჭრილში განხორციელებული აქტივობების ფარგლებში მნიშვნელოვანი პროგრესი შეინიშნება 1.5 ამოცანაში, რომლის აქტივობები სრულად 100%-ითაა შესრულებული, რაც 36%-ით მეტია 2021 წლის 31 დეკემბერთან შედარებით. ასევე, მნიშვნელოვანი წინსვლა დაფიქსირდა 1.1, 1.2 და 1.4 ამოცანებში, რომელთა განხორციელების პროგრესი მერყეობს 80-90%-ის ფარგლებში.

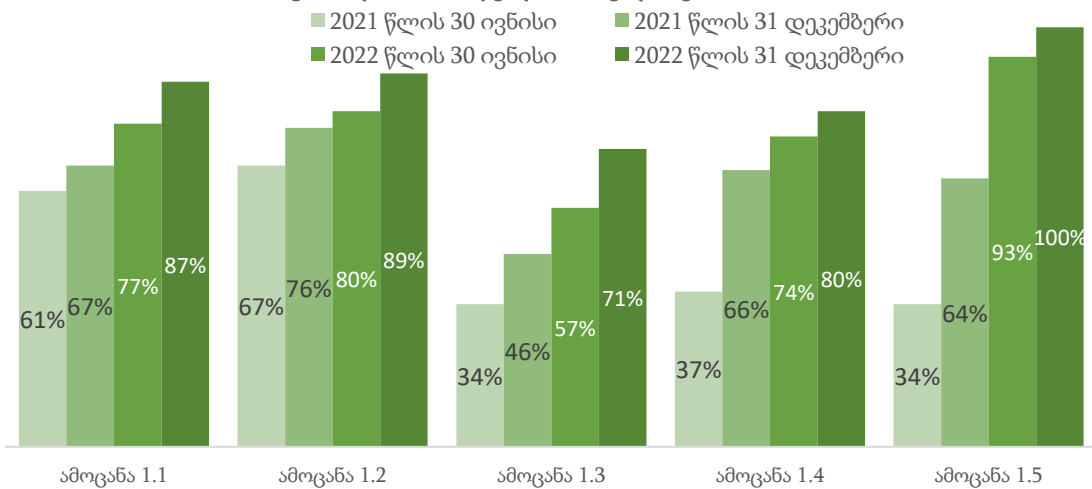
სამოქმედო გეგმის განხორციელების დონე ამოცანების ჭრილში

სამოქმედო გეგმის განხორციელების პროგრესი ამოცანების
ჭრილში, %

სამოქმედო გეგმის განხორციელების პროგრესი ამოცანების
ჭრილში 2021 წელთან შედარებით, %

საანგარიშო პერიოდში განხორციელებულ მნიშვნელოვან აქტივობებს შორის აღსანიშნავია ქ. რუსთავეში გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის სისტემის გაძლიერების მიმართულებით გადადგმული ნაბიჯები, რომლის ფარგლებში განხორციელდა 44 რეგულირების ობიექტის 64 ინსპექტირება, ინსპექტირების შედეგად გამოვლენილი დარღვევების აღმოფხვრისათვის 10 ობიექტს განესაზღვრა კონკრეტული გამოსასწორებელი ღონისძიებები შესაბამისი ვადებით. ამასთანავე, გზდ-ს ადგილობრივ სამმართველოს დაემატა ერთი ინსპექტორი (სულ ხუთი 2021-2022 წლებში).

2022 წელს ქ. რუსთავის დამატებით 8 საწარმო (სულ 9) დარეგისტრირდა დაბინძურების სტაციონარული წყაროებიდან მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევების უწყვეტი ინსტრუმენტული თვითმონიტორინგის ელექტრონულ სისტემაში. ამავდროულად, ადგილობრივი საწარმოების აბსოლუტურმა უმრავლესობამ (ჯამში 17 საწარმომ) შეიძინა თვითმონიტორინგის ხელსაწყო, რომელთაგან 9 დარეგისტრირდა, ხოლო 8 საწარმო ახორციელებს ხელსაწყოების მონტაჟს/ტესტირებას. ტექნოლოგიური პროცესის/ექსპლუატაციის პირობების ცვლილებაზე გაიცა 2 სკრინინგის და 3 გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილება. „სამრეწველო ემისიების შესახებ“ საქართველოს კანონის პროექტი წარედგინა საქართველოს პარლამენტს დასამტკიცებლად.

ქ. რუსთავში განხორციელებული ინფრასტრუქტურული აქტივობებიდან აღსანიშნავია, რომ 2022 წელს ქალაქში მოეწყო 6 და მიმდინარეობს 1 სკვერის კეთილმოწყობა, დაიგო 3 700 მ² ფართობის ველობილიკი, რეაბილიტირდა ჩაუტარდა და მოეწყო 84 000 მ²-ზე მეტ გზის საფარს და 20 000 მ²-ზე მეტ ტროტუარს, დაირგო 2 200-ზე მეტი ძირი ხე-მცენარე, რეგულარულად ხორციელდებოდა მწვანე საფარის მოვლა და ქუჩების სველი წესით დამუშავება.

სახელმწიფო უწყებების ორგანიზებით ჩატარდა 10 გარემოსდაცვითი ცნობიერების დონის ამაღლების ღონისძიება და 8 ტრენინგი, რომელშიც მონაწილეობა მიიღო 1 370-მა პირმა. ამასთან, ქ. რუსთავში მოქმედი სამრეწველო ობიექტების ჩართულობით მოეწყო დამატებით 12 გარემოსდაცვითი ღონისძიება. ჰაერის ხარისხის შეფასების სისტემის გაუმჯობესების მხრივ აღსანიშნავია, რომ დონორული დაფინანსებით შეძენილ იქნა დამატებითი ავტომატური სადგური, რომელიც განთავსდება ქ. რუსთავში 2023 წელს.

დეტალური პროგრესი 1.1 ამოცანასთან დაკავშირებით

ამოცანა 1.1 - სტაციონარული წყაროებიდან ატმოსფერული ჰაერის მავნე ნივთიერებებით დაბინძურების შემცირება

პროგრესი - ამოცანის დონე:

2022 წელს ქ. რუსთავში სტაციონარული წყაროებიდან ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეული მყარი ნივთიერებების მასა საბაზისო დონესთან შედარებით შემცირდა დაახლოებით 40%-ით შემცირდა და 8 446 ტონა შეადგინა. აღნიშნული ძირითადად წარმოადგენს ადგილზე არსებული სამრეწველო ობიექტების მიერ ჰაერდაცვითი მოთხოვნების უკეთ აღსრულებისა და აირმტვერდამჭერი სისტემების (ფილტრები) გამართვის შედეგს, რასაც თავის მხრივ ხელი შეუწყო სამოქმედო გეგმის აქტივობებმა, კერძოდ ერთის მხრივ საკანონმდებლო ცვლილებების განხორციელებამ, რომლის შედეგად გამკაცრდა პასუხისმგებლობა გარემოსდაცვითი რეგულაციების დარღვევისთვის, ხოლო მეორეს მხრივ საკანონმდებლო მოთხოვნების აღსრულების მიზნით ინსპექტირების ღონისძიებების გააქტიურებამ. ზემოაღნიშნული შემცირება ნაწილობრივ ასევე გამოწვეულია ცალკეული სამრეწველო ობიექტების მიერ ფუნქციონირების შეჩერებით, რაც ასევე განაპირობა განახლებულმა საკანონმდებლო მოთხოვნებმა და გააქტიურებულმა ზედამხედველობამ. თუმცა იმ ფონზე, რომ ფიქსირდებოდა ხარვეზები მსხვილი საწარმოების მიერ დაწესებული რეგულაციების დროული აღსრულებისა და გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის/გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების პირობების შესრულების კუთხით, ჰაერში მყარი ნივთიერებების გაფრქვევების დაგეგმილი შემცირება ვერ იქნა მიღწეული.

იმისთვის, რომ სრულად შევასრულოთ სამოქმედო გეგმის საკვანძო ამოცანა, საჭიროა ქ. რუსთავში ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეული ნივთიერებების მასა საბაზისო დონესთან შედარებით შემცირდეს დაახლოებით 85%-ით ნაცვლად 40%-ისა, რისთვისაც აუცილებელია მსხვილი საწარმოო ობიექტების მხრიდან დაწესებული რეგულაციების სრულად აღსრულება და გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის/გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების პირობების შესრულება, აგრეთვე, აღნიშნული ობიექტების მიერ ინვესტიციების გაღება

აირმტვერდამჭერი სისტემების გამართვისა და გაფრქვევების უწყვეტი თვითმონიტორინგის სისტემების დანერგვისთვის. უნდა აღინიშნოს, რომ ყველა აღნიშნული მიმართულებით ქ. რუსთავში არსებული საწარმოების აბსოლუტურ უმრავლესობას გააქტიურებული აქვს მუშაობა, რაც გამოხატულია მათ მიერ გარემოსდაცვითი დოკუმენტაციის მოწესრიგებაში, საწარმოო პროცესის გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების პირობებთან შესაბამისობაში მოყვანაში, აირმტვერდამჭერი სისტემების გამართვასა და გაფრქვევების უწყვეტი თვითმონიტორინგის სისტემების შექმნა-დანერგვაში.

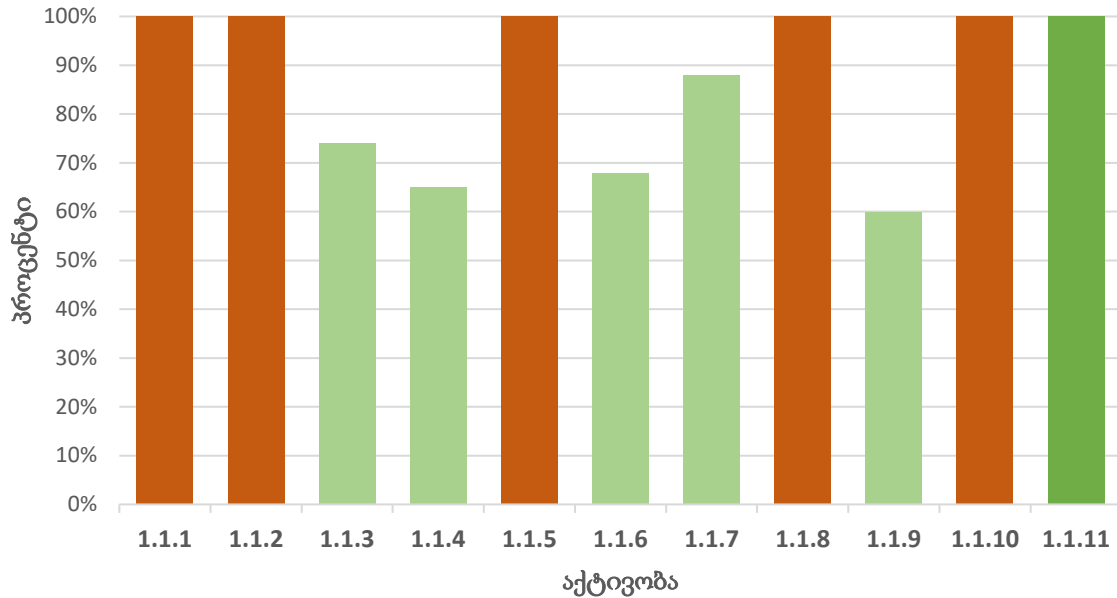
ამოცანის განხორციელებაზე პასუხისმგებელი იყო საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო.

ამოცანა	ამოცანის შედეგის ინდიკატორი	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	მაჩვენებელი 2022 წლისთვის
1.1 სტაციონარული წყაროებიდან ატმოსფერული ჰაერის მავნე ნივთიერებებით დაბინძურების შემცირება	ქ. რუსთავში სტაციონარული წყაროებიდან ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეული მყარი ნივთიერების მასა	14 151 ტონა	2 010 ტონა	8 446 ტონა

პროგრესი - აქტივობის დონე:

როგორც უკვე აღინიშნა, ამოცანა 1.1-ის ფარგლებში დაგეგმილი აქტივობების განხორციელების მიმართულებით მნიშვნელოვანი წინსვლა დაფიქსირდა. 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ჯამში განხორციელდა ამოცანის 6 აქტივობა, 5 აქტივობა კი შესრულდა მეტწილად. აქტივობების შესრულების პროგრესმა შეადგინა 87%. აღნიშნული აქტივობებიდან 2022 წელს მიმდინარეობდა 8 აქტივობის შესრულება, რომელთა შორის განხორციელდა 3 აქტივობა. აქტივობები ძირითადად განხორციელდა ადმინისტრაციული ხარჯებით, ხოლო 1 აქტივობაზე - გზდ-ს რეგიონული სამმართველოს დამატებითი ადამიანური რესურსებით უზრუნველყოფა (1.1.10), ნაცვლად დაგეგმილი 132 886.5 ლარისა, დაიხარჯა 65 602.52 ლარი.

ამოცანა 1.1-ის აქტივობების განხორციელების პროგრესი

1.1 ამოცანის ფარგლებში 2022 წელს გატარებული აქტივობებიდან აღსანიშნავია ქ. რუსთავში გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის სისტემის გაძლიერების მიმართულებით გადადგმული ნაბიჯები. კერძოდ, საანგარიშო პერიოდში ქ. რუსთავში გზდ-ს მიერ განხორციელდა [44 რეგულირების ობიექტის 64 ინსპექტირება](#) (1.1.11). ინსპექტირების ფარგლებში გამოვლენილი დარღვევების აღმოფხვრისათვის 10 ობიექტს წარედგინა 17 ადმინისტრაციული მიწერილობა და განესაზღვრა კონკრეტული გამოსასწორებელი ღონისძიებები შესაბამისი ვადებით (1.1.5). 8 ობიექტზე განხორციელდა ინსპექტირება ადმინისტრაციული მიწერილობებით განსაზღვრული ღონისძიებების შესრულების გადამოწმების მიზნით, სადაც 6 ობიექტზე გამოვლინდა ვალდებულებების დადგენილ ვადებში შეუსრულებლობა (1.1.6). ამასთანავე, გზდ-ს ქვემო ქართლის რეგიონულ სამმართველოს დაემატა მე-5 ინსპექტორი (1.1.10), შედეგად, ადგილობრივი სამმართველოს ადამიანური რესურსები 2021-2022 წლებში გაიზარდა 5 ინსპექტორით.

საანგარიშო პერიოდში ქ. რუსთავში განთავსებული გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილებისადმი დაქვემდებარებული საქმიანობის განმახორციელებელი 17 აქტიური სუბიექტიდან 7 სუბიექტი დარეგისტრირდა სამინისტროს ბაზაზე არსებულ თვითმონიტორინგის ელექტრონულ სისტემაში. სისტემაში ასევე დარეგისტრირდა 1 სამრეწველო ობიექტი, რომელიც არ მუშაობს. ჯამში სისტემაში რეგისტრირებულია 9 სამრეწველო ობიექტი, 9 მოქმედ ობიექტს კი არ აქვს დანერგილი უწყვეტი ინსტრუმენტული მონიტორინგის ხელსაწყო. მიუხედავად ამისა, აღსანიშნავია, რომ ქ. რუსთავში არსებული საწარმოების მიერ მოწოდებული ინფორმაციის მიხედვით, დამატებით 8 საწარმოს აქვს შეძენილი თვითმონიტორინგის ხელსაწყო, რომელთა უმრავლესობამაც უკვე ჩამოიტანა იგი და ახორციელებს მონიტაჟს/ტესტირებას (1.1.3).

საანგარიშო პერიოდში ქ. რუსთავში აღრიცხული „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსით“ რეგულირებას დაქვემდებარებული საქმიანობის სუბიექტებიდან სამინისტროს მიერ ტექნოლოგიური პროცესის/ექსპლუატაციის პირობების ცვლილებაზე გაიცა 2 სკრინინგის გადაწყვეტილება და 3 გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილება (1.1.4). ასევე აღსანიშნავია, რომ 2022 წელს მომზადდა „სამრეწველო ემისიების შესახებ“ საქართველოს კანონის პროექტის საბოლოო ვერსია, რომელიც მოიწონა საქართველოს მთავრობამ და წარდგენილია საქართველოს პარლამენტში (1.1.9).

რისკები:

როგორც უკვე აღინიშნა, ამოცანის განსახორციელებლად და მისი შედეგის ინდიკატორის სამიზნე მაჩვენებლის მისაღწევად აუცილებელია მსხვილი საწარმოო ობიექტების მხრიდან დაწესებული რეგულაციების აღსრულება და გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის/გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების პირობების შესრულება, რაც მოითხოვს აღნიშნული ობიექტების მიერ ინვესტიციების გაღებას. 1.1 ამოცანის ფარგლებში მეტწილად შესრულებული აქტივობების უმრავლესობა (5-დან 4 აქტივობა) ბოლომდე ვერ შესრულდა სწორედ საწარმოთა მხრიდან საკანონმდებლო მოთხოვნების არასათანადოდ დაცვის გამო. იმ შემთხვევაში, თუკი მსხვილი სამრეწველო ობიექტები არ უზრუნველყოფენ კანონმდებლობით დადგენილი მოთხოვნების შესრულებას სამოქმედო გეგმის გავლენის 1.1 ინდიკატორის სამიზნე მაჩვენებელიც ვერ იქნება მიღწეული და ქ. რუსთავში მტვრის უმცირესი ნაწილაკების საშუალო წლიური კონცენტრაცია ვერ მოექცევა ნორმის ფარგლებში.

აქტივობების დონეზე, საყურადღებოა, რომ 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ქ. რუსთავში განთავსებული გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილებისადმი და ჰაერში გაფრქვევების უწყვეტი ინსტრუმენტული თვითმონიტორინგისადმი დაქვემდებარებული საქმიანობის განმახორციელებელი ყველა სუბიექტი ჯერაც არ არის დარეგისტრირებული თვითმონიტორინგის ელექტრონულ სისტემაში და არ ახორციელებს გაფრქვევების თვითმონიტორინგს (1.1.3). მისასალმებელია საქმიანობის სუბიექტების უმრავლესობის მიერ გაწეული და მიმდინარე ძალისხმევა უწყვეტი ინსტრუმენტული თვითმონიტორინგის სისტემის დანერგვის პროცესში და მნიშვნელოვანია, ეს პროცესი ბოლომდე იქნას მიყვანილი, რათა ადგილზე მოხდეს საწარმოო გაფრქვევების ეფექტური კონტროლი.

შემდგომი ნაბიჯები:

მიუხედავად სამოქმედო გეგმით გათვალისწინებული განხორციელების პერიოდის დასრულებისა, ამოცანა 1.1-ის ფარგლებში სრულად არ შესრულებული აქტივობების განხორციელება გაგრძელდება მომდევნო წლებშიც. კერძოდ:

- სამრეწველო ობიექტებში ეტაპობრივად დაინერგება ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვევების უწყვეტი თვითმონიტორინგის სისტემები (1.1.3);
- გაგრძელდება ტექნოლოგიური პროცესის/ექსპლუატაციის პირობების ცვლილებით მოქმედი საქმიანობის სუბიექტების სკრინინგის/გარემოზე ზემოქმედების შეფასების პროცედურები (1.1.4);

- ქ. რუსთავში არსებული რეგულირების ობიექტების ინსპექტირების შედეგად გამოვლენილი დარღვევებისთვის ობიექტებს დაეკისრებათ პასუხისმგებლობა, ხოლო დარღვევის აღმოფხვრისათვის წარედგინებათ ადმინისტრაციული მიწერილობები;
- საქართველოს პარლამენტის მიერ განიხილება და დამტკიცდება „სამრეწველო ემისიების შესახებ“ საქართველოს კანონი (1.1.9).

გარდა უკვე არსებული სამოქმედო გეგმით განსაზღვრული აქტივობებისა, ქ. რუსთავში სტაციონარული წყაროებიდან ატმოსფერული ჰაერის მავნე ნივთიერებებით დაბინძურების შესამცირებლად დამატებითი აქტივობები დაიგეგმება ცენტრალური ზონისთვის ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის მართვის გეგმის ფარგლებში, რომლის შემუშავებაც მიმდინარეობს. აღნიშნულ საკითხს დაეთმობა ცალკე ამოცანა.

დეტალური პროგრესი 1.2 ამოცანასთან დაკავშირებით

ამოცანა 1.2 - ქ. რუსთავში ავტოსატრანსპორტო საშუალებებიდან გამონაბოლქვის შემცირება

პროგრესი - ამოცანის დონე:

2022 წელს 1.2 ამოცანის შედეგის ინდიკატორის კუთხით მდგომარეობა საბაზისო დონესთან შედარებით, შეიძლება ითქვას, უცვლელია. კერძოდ, ქ. რუსთავში, მთავარი მაგისტრალის გასწვრივ 2022 წელს აზოტის დიოქსიდის (NO₂) საშუალო წლიურმა კონცენტრაციამ 56 მკგ/მ³ შეადგინა, რაც 1 მკგ/მ³ მეტია საბაზისო მაჩვენებელთან შედარებით. აღნიშნული გარემოება კიდევ ერთხელ მიუთითებს, რომ აზოტის დიოქსიდით დაბინძურების პრობლემის გადასაწყვეტად არასაკმარისია სამოქმედო გეგმის ფარგლებში გათვალისწინებული აქტივობები და საჭიროა დამატებითი, უფრო ამბიციური აქტივობების დაგეგმვა და დროული განხორციელება ეროვნულ და ადგილობრივ დონეზე.

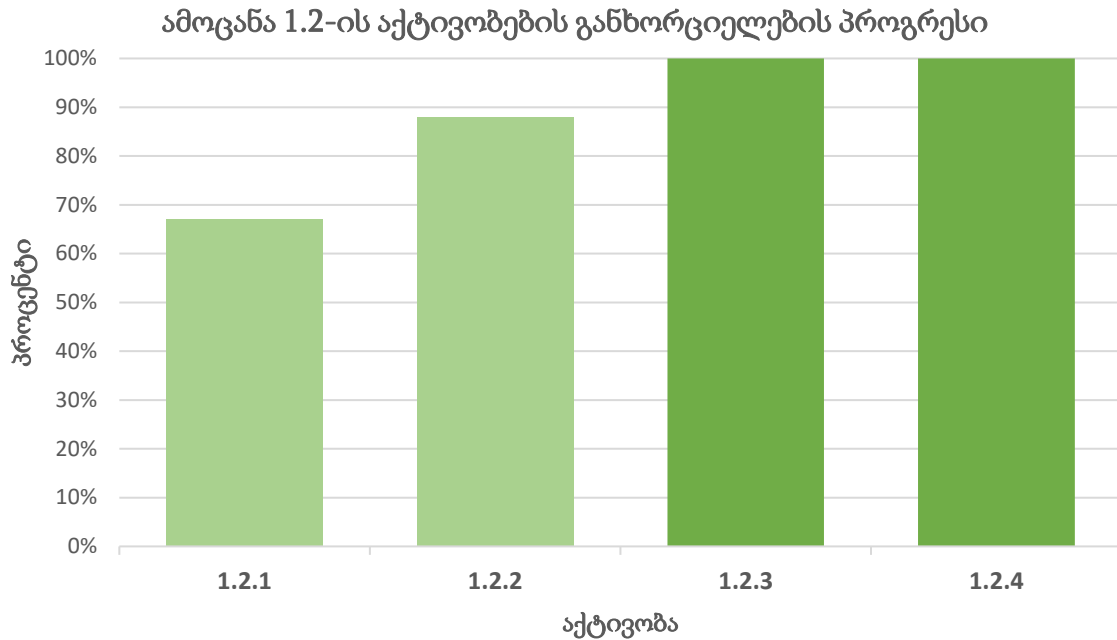
ამოცანის განხორციელებაზე პასუხისმგებელი იყო ქ. რუსთავის მუნიციპალიტეტის მერია.

ამოცანა	ამოცანის შედეგის ინდიკატორი	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	მაჩვენებელი 2022 წლისთვის
1.2 ქ. რუსთავში ავტოსატრანსპორტო საშუალებებიდან გამონაბოლქვის შემცირება	მთავარი მაგისტრალის გასწვრივ აზოტის დიოქსიდის (NO ₂) წლიური კონცენტრაცია	NO ₂ – 55 მკგ/მ ³	NO ₂ – <40 მკგ/მ ³	NO ₂ – 56 მკგ/მ ³

პროგრესი - აქტივობის დონე:

მნიშვნელოვანი პროგრესი იქნა მიღწეული ქ. რუსთავში ავტოსატრანსპორტო საშუალებებიდან გამონაბოლქვის შემცირების მიზნით დაგეგმილი აქტივობების განხორციელების კუთხით. 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით სრულად შესრულებულია 2 აქტივობა, მეტწილად კი - ასევე 2. აქტივობების შესრულების პროგრესმა კი შეადგინა 89%.

საანგარიშო პერიოდში განხორციელებული აქტივობებიდან აღსანიშნავია, რომ ფეხით გადაადგილების ინფრასტრუქტურა გაუმჯობესდა 20 065 მ² ფართობზე (1.2.1) და ველობილიკები მოეწყო დაახლოებით 3 705 მ² ფართობზე (1.2.2). თუმცა ორივე აღნიშნული აქტივობის შემთხვევაში ვერ იქნა მიღწეული დაგეგმილი სამიზნე მაჩვენებელი.

2022 წლის დაგეგმილი ბიუჯეტი შესრულდა 29.5%-ით, კერძოდ დაგეგმილი 1 720 000 ლარის ნაცვლად დაიხარჯა 507 747.14 ლარი.

რისკები:

მსხვილ ქალაქებში და მათ შორის ქ. რუსთავში აზოტის დიოქსიდის ნორმაზე გადაჭარბებული კონცენტრაციის მიზეზია მოძველებული ავტოპარკი და ავტომობილების მზარდი რაოდენობა. როგორ უკვე აღინიშნა, პრობლემის მოსაგვარებლად არასაკმარისია ადგილობრივ დონეზე განხორციელებული აქტივობები და საჭიროა დამატებითი აქტივობების დაგეგმვა-განხორციელება ეროვნულ დონეზე.

საანგარიშო პერიოდში სამოქმედო გეგმის აქტივობების ინდიკატორები ფეხითა და ველოსიპედით გადაადგილების ინფრასტრუქტურის მოწყობის მიმართულებით სრულად ვერ იქნა მიღწეული (აქტივობა 1.2.1, 1.2.2). საჭიროა ამ მიმართულებით მიმდინარე ინფრასტრუქტურული აქტივობების დროული დასრულება და მომდევნო წლებში დამატებითი ძალისხმევის გამოჩენა და სათანადო ფინანსური რესურსების მობილიზება.

შემდგომი ნაბიჯები:

ქ. რუსთავში ავტოსატრანსპორტო საშუალებებიდან გამონაბოლქვის შემცირების მიმართულებით დამატებითი აქტივობები გათვალისწინებულია ცალკე ამოცანის სახით ცენტრალური ზონისთვის ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის მართვის გეგმაში, რომლის შემუშავებაც მიმდინარეობს. აღნიშნული აქტივობები ასევე მოიცავს ინფრასტრუქტურის

გაუმჯობესებას ქალაქში გადაადგილების ალტერნატიული ფორმების განსავითარებლად, რაც სრულად ვერ განხორციელდა 2020-2022 წლების ქ. რუსთავის ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის გაუმჯობესების სამოქმედო გეგმის ფარგლებში. დამატებითი აქტივობები საქალაქთაშორისო ტრანსპორტის განვითარების მიმართულებით ასევე შეიძლება დაიგეგმოს თბილისის აგლომერაციის ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის მართვის გეგმის ფარგლებშიც, რომლის შემუშავებაც დაწყებულია.

დეტალური პროგრესი 1.3 ამოცანასთან დაკავშირებით

ამოცანა 1.3 - ქ. რუსთავში მწვანე ინფრასტრუქტურის გაუმჯობესება

პროგრესი - ამოცანის დონე:

2022 წელს საბაზისო 2019 წელთან შედარებით ქ. რუსთავში მწვანე ზონების ჯამური ფართობი გაიზარდა 14 ჰა-ით და 999 ჰა შეადგინა. ზრდამ 2021 წელთან შედარებით 2 ჰა შეადგინა, რაც უკავშირდება ქალაქში რეკრეაციული ზონების შექმნისა და არსებული რეკრეაციული სივრცეების რეაბილიტაციის კუთხით აქტიურ საქმიანობას, რომლის ფარგლებში კეთილმოეწყო 6 რეკრეაციული ზონა. შესაბამისად, პროგრესი ამოცანის განხორციელების კუთხით თვალსაჩინოა, თუმცა საჭიროა მწვანე ზონების მოწყობა დამატებით 9 ჰა ტერიტორიაზე, რათა დაგეგმილი ინდიკატორი სრულად იქნას მიღწეული.

ამ მხრივ აღსანიშნავია, რომ საანგარიშო პერიოდში მიმდინარეობდა კიდევ ერთი სკვერის კეთილმოწყობა დაახლოებით 3 ჰა ფართობზე, რომლის დასრულების შემდეგ დაგეგმილი მაჩვენებელი 74%-ით იქნება მიღწეული ანუ დაგეგმილი 23 ჰა-ს ნაცვლად მწვანე ზონების ფართობი გაიზარდება 17 ჰა-ით.

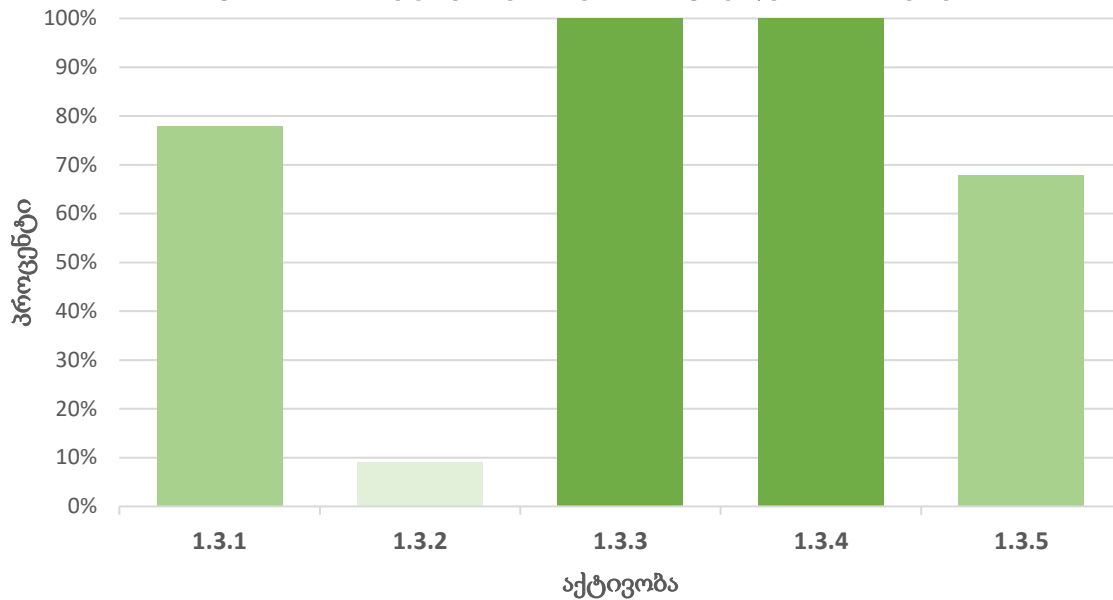
ამოცანის განხორციელებაზე პასუხისმგებელი იყო ქ. რუსთავის მუნიციპალიტეტის მერია.

ამოცანა	ამოცანის შედეგის ინდიკატორი	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	მაჩვენებელი 2022 წლისთვის
1.3 ქ. რუსთავში მწვანე ინფრასტრუქტურის გაუმჯობესება	ქალაქ რუსთავში მწვანე ზონების ჯამური ფართობი	985 ჰა	1 008 ჰა	999 ჰა

პროგრესი - აქტივობის დონე:

ამოცანა 1.3-ის ფარგლებში დაგეგმილი 5 აქტივობიდან 2 შესრულდა სრულად, 2 შესრულდა მეტწილად, ხოლო 1 - ნაწილობრივ. შესრულების პროგრესმა შეადგინა 71%-ს, რაც მიუთითებს ქ. რუსთავში მწვანე ინფრასტრუქტურის გაუმჯობესების მიმართულებით სამოქმედო გეგმით გათვალისწინებული აქტივობების შესრულების მცირედ შეფერხებაზე. აღნიშნული ძირითადად განპირობებულია რუსთავის კულტურისა და დასვენების პარკის რეკრეაციული შესაძლებლობების კიდევ უფრო განვითარების კუთხით (1.3.2) მიღწეული მცირე პროგრესით (სულ 9%).

ამოცანა 1.3-ის აქტივობების განხორციელების პროგრესი

ამოცანა 1.3-ის სხვა აქტივობების შესრულება დაგეგმილ შედეგებთან უფრო შესაბამისია. ამ თვალსაზრისით აღსანიშნავია, რომ საანგარიშო პერიოდში ქ. რუსთავის ტერიტორიაზე დაირგო 2 223 ძირი ხე-მცენარე (1.3.1), კეთილმოეწყო 6 რეკრეციული ზონა საერთო ფართობით დაახლოებით 18 500 მ² (1.3.3) და ჩატარდა გზის საფარის სარეაბილიტაციო სამუშაოები 84 102 მ² ფართობზე (1.3.4), სველი წესით დამუშავებულმა გზების სიგრძემ მიაღწია 15 კმ-ს (1.3.5).

2022 წლის დაგეგმილი ბიუჯეტი შესრულდა 61.5%-ით, კერძოდ დაგეგმილი 10 446 000 ლარის ნაცვლად დაიხარჯა 6 427 063.41 ლარი. აღსანიშნავია, რომ ხე-მცენარეების დარგვა (1.3.1; 1.3.2) განხორციელდა ადგილობრივი სანერგედან გამოყვანილი და საწარმოო ობიექტების მიერ გადაცემული ნერგებით, რითაც დაიზოგა საბიუჯეტო რესურსი.

რისკები:

ამოცანა 1.3-ის ფარგლებში დაგეგმილი 3 მწვანე ინფრასტრუქტურული აქტივობა სრულად ვერ იქნა მიღწეული, რაც ძირითადად გამოწვეულია 2020-2022 წლებში არსებული ეპიდემიოლოგიური სიტუაციითა და ტენდერების/ინფრასტრუქტურული საქმიანობების გაჭიანურებით. თუმცა აღნიშნული შეფერხება დაბალანსდა ქალაქში დაგეგმილზე (10) მეტი (12) რეკრეაციული სივრცეების მოწყობითა და რეაბილიტაციით, რაც განსაკუთრებით გააქტიურდა 2022 წელს. საჭიროა მიმდინარე მწვანე ინფრასტრუქტურული აქტივობების დროული განხორციელება და მომდევნო წლებში დამატებითი ძალისხმევის გამოჩენა სათანადო ფინანსური რესურსების მობილიზებით, განსაკუთრებით კულტურისა და დასვენების პარკის რეკრეაციული შესაძლებლობების განვითარების (1.3.2) მიმართულებით.

შემდგომი ნაბიჯები:

ქ. რუსთავში მწვანე ინფრასტრუქტურის განვითარების მიმართულებით შემდგომი აქტივობები გათვალისწინებულია ცენტრალური ზონისთვის ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის მართვის გეგმაში, რომლის შემუშავებაც მიმდინარეობს.

დეტალური პროგრესი 1.4 ამოცანასთან დაკავშირებით

ამოცანა 1.4 - ქ. რუსთავში ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის შეფასების სისტემის გაუმჯობესება

პროგრესი - ამოცანის დონე:

2022 წელს ქ. რუსთავში ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის ავტომატური და გრავიმეტრიული მონიტორინგი ხორციელდებოდა 1 სადგურზე, ხოლო ინდიკატორული გაზომვები ტარდებოდა 6 დაკვირვების პუნქტზე. ქ. რუსთავში ისაზღვრებოდა 12 დამზინძურებელი: PM₁₀, PM_{2.5}, NO₂, SO₂, CO, O₃, Pb, C₆H₆, Cd, Ni, As, C₂₀H₁₂.

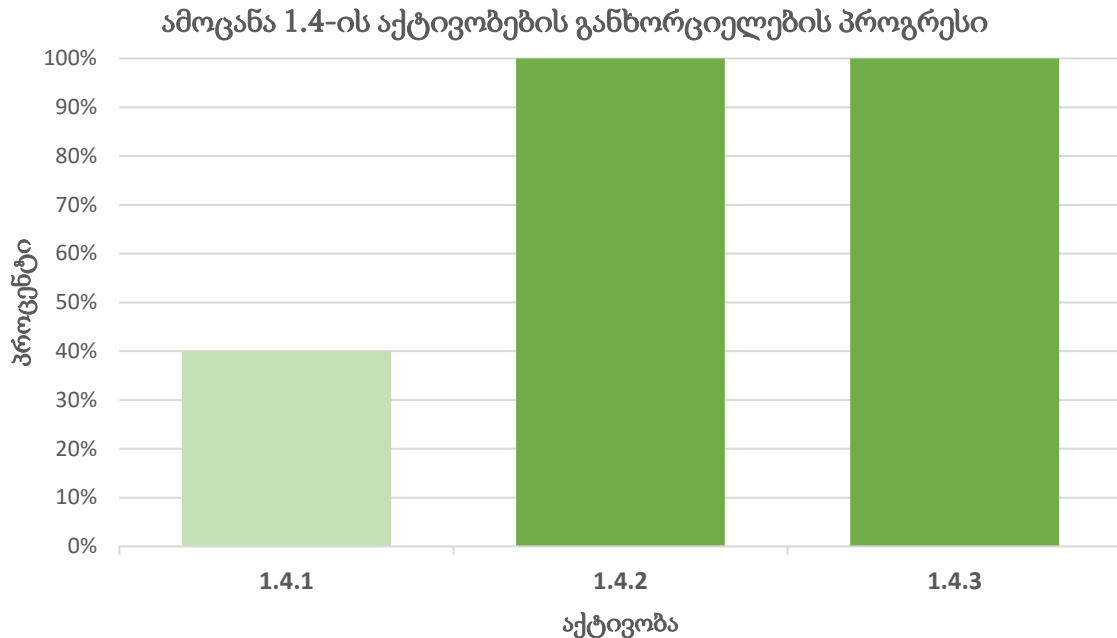
ამოცანის სამიზნე მაჩვენებელი მეტწილად მიღწეულია. ამოცანის სრულად განსახორციელებლად საჭიროა ქ. რუსთავში დამატებითი ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის ავტომატური მონიტორინგის სადგურის ამოქმედება, რაც განხორციელდება 2023 წლისათვის შვედეთის საერთაშორისო განვითარების თანამშრომლობის სააგენტოს (SIDA) დახმარებით.

ამოცანის განხორციელებაზე პასუხისმგებელი იყო სსიპ გარემოს ეროვნული სააგენტო.

ამოცანა	ამოცანის შედეგის ინდიკატორი	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	მაჩვენებელი 2022 წლისთვის
1.4 ქ. რუსთავში ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის შეფასების სისტემის გაუმჯობესება	დაკვირვების პუნქტების/სადგურების და მონიტორინგის დაქვემდებარებული დამზინძურებლების რაოდენობა	1 ავტომატური სადგური 6 ინდიკატორული გაზომვის პუნქტი 8 დამზინძურებელი: PM ₁₀ , PM _{2.5} , NO ₂ , SO ₂ , CO, O ₃ , Pb, C ₆ H ₆ .	2 ავტომატური სადგური 6 ინდიკატორული გაზომვის პუნქტი 12 დამზინძურებელი: PM ₁₀ , PM _{2.5} , NO ₂ , SO ₂ , CO, O ₃ , Pb, C ₆ H ₆ , Cd, Ni, As, C ₂₀ H ₁₂ .	1 ავტომატური სადგური 6 ინდიკატორული გაზომვის პუნქტი 12 დამზინძურებელი: PM ₁₀ , PM _{2.5} , NO ₂ , SO ₂ , CO, O ₃ , Pb, C ₆ H ₆ , Cd, Ni, As, C ₂₀ H ₁₂ .

პროგრესი - აქტივობის დონე:

ამოცანა 1.4-ის ფარგლებში დაგეგმილი 3 აქტივობებიდან 2 განხორციელდა (მათ შორის 1 განხორციელდა 2021 წელს), ხოლო 1 - ნაწილობრივ შესრულდა. 2022 წელს დასრულდა ქ. რუსთავში ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის ავტომატური მონიტორინგის სადგურის შესყიდვების პროცედურები და გაფორმდა ხელშეკრულება. აგრეთვე, ჩატარდა ინდიკატორული გაზომვების 4 ეტაპი.

2022 წლის დაგეგმილი ბიუჯეტი შესრულდა 1%-ით, კერძოდ დაგეგმილი 604 725 ლარის ნაცვლად დაიხარჯა 5 651 ლარი. აღნიშნული განპირობებულია ავტომატური მონიტორინგის სადგურის შექმნის გადავადებით.

რისკები:

საანგარიშო პერიოდში დონორული დაფინანსების მიღების და შესყიდვის პროცედურების გაჭიანურების გამო, რა რისკიც იდენტიფიცირებული იყო დაგეგმვის საწყისი ეტაპიდანვე, გადავადდა ქ. რუსთავში ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის ავტომატური მონიტორინგის სადგურის განთავსება 2023 წლისთვის.

შემდგომი ნაბიჯები:

როგორც უკვე აღნიშნა, სამოქმედო გეგმის 1.4 ამოცანით გათვალისწინებული ნაწილობრივ შესრულებული აქტივობა - ქ. რუსთავში დამატებითი ავტომატური სადგურის დამონტაჟება - განხორციელდება 2023 წელს. აღნიშნული საკითხი ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის შეფასების სისტემის გაუმჯობესების მიმართულებით სხვა აქტივობებთან ერთად გათვალისწინებული იქნება ცალკე ამოცანის სახით ცენტრალური ზონისთვის ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის მართვის გეგმაში, რომლის შემუშავებაც მიმდინარეობს.

დეტალური პროგრესი 1.5 ამოცანასთან დაკავშირებით

ამოცანა 1.5 - ქ. რუსთავში გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლების ღონისძიებების და მასში ჩართული მონაწილეების რაოდენობის გაზრდა

პროგრესი - ამოცანის დონე:

2022 წელს ჩატარდა გარემოსდაცვითი ცნობიერების დონის ამაღლების 18 ღონისძიება (მათ შორის ტრენინგები), რომლებშიც ჩაერთო 1 370-მდე მონაწილე. შედეგად, 2020-2022 წლებში ჯამში გაიმართა 20 გარემოსდაცვითი ღონისძიება (1.5.1), რომელშიც მონაწილეობა მიიღო 1 517-მა მონაწილემ, ჩატარდა 21 ტრენინგი და გადამზადდა 759 პირი (1.5.3, 1.5.4), მომზადდა და გავრცელდა 2 000-მდე საინფორმაციო მასალა (1.5.2).

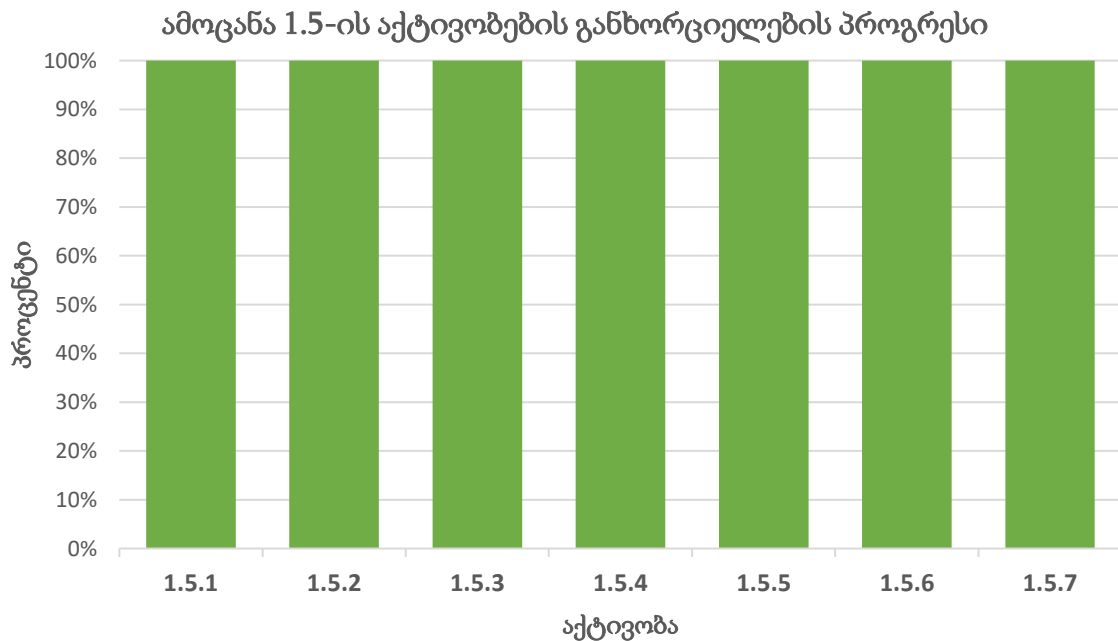
შესაბამისად, 1.5 ამოცანის შედეგის ინდიკატორის სამიზნე მაჩვენებელი სრულად იქნა მიღწეული.

ამოცანის განხორციელებაზე პასუხისმგებელი იყო სსიპ გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრი. ასევე, ამოცანის 1.5.7 აქტივობაზე პასუხისმგებელი იყო გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტი.

ამოცანა	ამოცანის შედეგის ინდიკატორი	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	მაჩვენებელი 2022 წლისთვის
1.5 ქ. რუსთავში გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლების ღონისძიებების და მასში ჩართული მონაწილეების რაოდენობის გაზრდა	ქ. რუსთავში ჩატარებული გარემოსდაცვითი ღონისძიებების და ამ ღონისძიებების მონაწილეთა რაოდენობა	1. ჩატარებული 1 აქტივობა და 50-მდე მონაწილე პირი 2. ჩატარებული 1 ტრენინგი და 30 მონაწილე პირი 3. გავრცელებული 150-მდე ბროშურა/ფლაერი	1. სულ მცირე 15 ჩატარებული გარემოსდაცვითი ღონისძიება, რომელშიც ჯამში ჩაერთო 1 500 პირი 2. 15 ჩატარებული ტრენინგი და 300 გადამზადებული პირი 3. მომზადებული და გავრცელებული 1 500 ცალი საინფორმაციო მასალა	1. ჩატარებული 20 ღონისძიება/აქტივობა და მონაწილე 1 517 პირი. 2. ჩატარებული 21 ტრენინგი და გადამზადებული 759 პირი. 3. მომზადებული და გავრცელებული 2 000-მდე საინფორმაციო მასალა.

პროგრესი - აქტივობის დონე:

ამოცანა 1.5-ის ფარგლებში დაგეგმილი 7 აქტივობიდან 7-ვე განხორციელდა. შესაბამისად, აქტივობების შესრულების პროგრესმა კი შეადგინა 100%.

ამოცანის ფარგლებში 2022 წელს განხორციელდა შემდეგი მნიშვნელოვანი აქტივობები:

- ჩატარდა 10 გარემოსდაცვითი ღონისძიება, რომელშიც მონაწილეობა მიიღო 1 136-მა პირმა (1.5.1). კერძოდ, ჩატარდა ვებინარი სკოლის მოსწავლეებისთვის „ატმოსფერული ჰაერის მონიტორინგი და მართვა საქართველოში“; გაიმართა ესეების კონკურსები „გარემოსდაცვითი განათლების როლი ჩემს ყოველდღიურ ცხოვრებაში“, „ჩემი მოხალისეობრივი როლი გარემოს დაცვაში“ და „ერთად ოზონის შრის დასაცავად“, მოეწყო შეხვედრა დაბინძურების სტაციონარული წყაროებიდან მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევების უწყვეტი ინსტრუმენტული თვითმონიტორინგის შესახებ; საერთაშორისო დღის „სუფთა ჰაერი ლურჯი დღისთვის“ აღნიშვნის ფარგლებში ჩატარდა სოციალური მედია-კამპანია, ასევე გავრცელდა ცნობიერების ასამაღლებელი კითხვარი და გაიმართა საინფორმაციო შეხვედრა ატმოსფერული ჰაერის ხარისხთან დაკავშირებით.
- გავრცელდა 100 საინფორმაციო ბუკლეტი „ატმოსფერული ჰაერის ხარისხი“ და 800 დამხმარე სახელმძღვანელო „გარემოსდაცვითი და აგრარული განათლება სკოლაში“.
- გზდ-ს ვებ-გვერდზე გამოქვეყნდა 2022 წელს ჩატარებული ინსპექტირების შედეგები (1.5.7).
- გზდ-ს ინსპექტორებისთვის ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის საქმისწარმოების, გარემოსდაცვითი პასუხისმგებლობის სისტემისა და ტყის რესურსების მდგრადი მართვის მიმართულებით ჩატარდა 3 ტრენინგი, რომლის ფარგლებშიც გადამზადდა უწყების 82 თანამშრომელი (1.5.4).
- ჩატარდა 5 ტრენინგი ქ. რუსთავში გარემოსდაცვით საკითხებზე, მათ შორის ჰაერის დაბინძურების თემაზე, რომელთაც ჯამში დაესწრო 154 მონაწილე (1.5.3).
- ქ. რუსთავში მოქმედი სამრეწველო ობიექტების ჩართულობით მოეწყო 12 გარემოსდაცვითი ღონისძიება, რომლებიც მოიცავდა გამწვანების აქციებსა და ახალ საკანონმდებლო მოთხოვნების შესახებ ცნობიერების ამაღლების აქტივობებს (1.5.5)

2022 წელს დაგეგმილი ბიუჯეტი შესრულდა 232%-ით, კერძოდ, 60 500 ლარის ნაცვლად დაიხარჯა 140 157 ლარი, რაც ძირითადად განპირობებულია სამრეწველო ობიექტების მიერ ორგანიზებულ გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლების ღონისძიებებზე მიმართული 3-ჯერ მეტი დაფინანსებით.

რისკები:

მისასალმებელია ქ. რუსთავში ჩატარებული გარემოსდაცვითი ცნობიერების დონის ამაღლების არაერთი ღონისძიება და შესაბამისი სამიზნე მაჩვენებლის მიღწევა. თუმცა იმისთვის, რომ უზრუნველყოთ გარემოსდაცვითი ცნობიერების მაღალი დონე სამიზნე ჯგუფებში (მოსწავლეები, მასწავლებლები, აღმზრდელები), არასაკმარისია საპილოტე აქტივობები. შესაბამისად, აუცილებელია მსგავსი აქტივობების გაგრძელება მომავალში და კიდევ უფრო მეტი დაინტერესებული პირების ჩართვა გარემოსდაცვით აქტივობებში.

შემდეგი ნაბიჯები

მიმდინარეობს ცენტრალური ზონისთვის ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის მართვის გეგმის შემუშავება, რომელიც ცალკე ამოცანის სახით მოიცავს გარემოსდაცვითი ცნობიერების დონის ამაღლების კომპონენტს.

გამოწვევები და რეკომენდაციები

როგორც უკვე არაერთხელ აღინიშნა, სამოქმედო გეგმის განხორციელებისა და ქ. რუსთავში ჰაერის დაბინძურების პრობლემის მოგვარებისთვის მთავარ გამოწვევას ქალაქში არსებული მსხვილი საწარმოო ობიექტების მიერ ჰაერდაცვითი მოთხოვნების არასათანადოდ შესრულება წარმოადგენს, რაც მოიცავს აირმტვერდამჭერი მოწყობილობების გამართვისა და ჰაერში მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევების უწყვეტი ინსტრუმენტული თვითმონიტორინგის ვალდებულებების შეუსრულებლობასაც. მისასალმებელია, რომ ქ. რუსთავის უკვე 9 საწარმომ დანერგა უწყვეტი თვითმონიტორინგის სისტემა, ხოლო 8 საწარმომ შეიძინა და უახლოეს მომავალში გეგმავს სისტემის ამოქმედებას. მიუხედავად საწარმოთა უმრავლესობის აქტიური სამზადისისა, აღნიშნული პროცესის დასაჩქარებლად მიზანშეწონილია გაგრძელდეს როგორც ხელშემწყობი (კონსულტაცია, საინფორმაციო შეხვედრა, ა.შ.), ასევე საზედამხედველო საქმიანობა. აგრეთვე, მიზანშეწონილია გაგრძელდეს აქტიური გარემოსდაცვითი საზედამხედველო საქმიანობა ადგილზე სხვა ჰაერდაცვითი რეგულაციების აღსრულების კონტროლის მიზნით.

კიდევ ერთი გამოწვევაა, ქ. რუსთავში და ასევე სხვა მსხვილ ქალაქებში ჰაერში აზოტის დიოქსიდის კონცენტრაციის ზღვრულად დასაშვებ ნორმაზე გადაჭარბება, რის მოსაგვარებლადაც საჭიროა დამატებითი უფრო ამბიციური აქტივობების დაგეგმვა-განხორციელება ეროვნულ და ადგილობრივ დონეზე.

რუსთავის კულტურისა და დასვენების პარკის რეკრეაციული შესაძლებლობების განვითარების (1.3.2) კუთხით შეფერხების აღმოფხვრის მიზნით, რეკომენდირებულია ქ. რუსთავის მუნიციპალიტეტის მერიამ დროულად მიიღოს მხედველობაში არსებული რისკები, უზრუნველყოს პარკში დაგეგმილი ინფრასტრუქტურული ღონისძიებების სრულად განხორციელება და ცენტრალური ზონისთვის ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის მართვის გეგმის ფარგლებში დამატებითი აქტივობების დაგეგმვა. შესაძლებელია ასევე გადაიხედოს აღნიშნული სარეკრეაციო სივრცის კიდევ უფრო განვითარების მიზანშეწონილობა მოკლევადიან პერსპექტივაში.

საჭიროა მიმდინარე დონორული დახმარების პროექტის ფარგლებში დროულად იქნას შეძენილი ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის მონიტორინგის ავტომატური სადგური (1.4.1) შემდგომში მისი ქ. რუსთავში განთავსების მიზნით, რაც აუცილებელია ქალაქში ჰაერის დაბინძურების სრული სურათის საჩვენებლად.

დასასრულს აღსანიშნავია, რომ ცენტრალური ზონისთვის ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის მართვის გეგმის (2023-2025) ფარგლებში საჭიროა ქ. რუსთავში ჰაერის დაბინძურების პრობლემის მოსაგვარებლად სათანადო აქტივობები იქნას დაგეგმილი, რადგან ცენტრალურ ზონაში სწორედ ქ. რუსთავში დგას ყველაზე მწვავედ პრობლემა. არსებული დაბინძურების დონის გათვალისწინებით 2023-2025 წლებში ნაკლებ მოსალოდნელია პრობლემის სრულად

მოგვარება ქ. რუსთავში, თუმცა ახალი გეგმით გათვალისწინებული ღონისძიებები აუცილებელია იყოს საკმარისად ამბიციური, რათა კიდევ უფრო შემცირდეს პრობლემის მასშტაბი.

კონსოლიდირებული სტატუსანგარიში

2020-2022 წლების ქ. რუსთავის ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის გაუმჯობესების სამოქმედო გეგმის განხორციელების მონიტორინგის 2022 წლის კონსოლიდირებული სტატუსანგარიში

#	მიზანი/ამოცანა	გავლენის/ამოცანის შედეგის ინდიკატორი	საბაზისო მაჩვენებელი	საბოლოო მაჩვენებელი	მაჩვენებელი 2020 წლისთვის	მაჩვენებელი 2021 წლისთვის	მაჩვენებელი საანგარიშო წლისთვის	პროგრესი (აღწერა)	
1	ქ. რუსთავის ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის გაუმჯობესება	მტვრის უმცირესი ნაწილაკების (PM10, PM2.5) საშუალო წლიური კონცენტრაცია	PM10 - 63 მკგ/მ ³ PM2.5 - 32 მკგ/მ ³	PM10 - <40 მკგ/მ ³ PM2.5 - <20 მკგ/მ ³	PM10 - 58 მკგ/მ ³ PM2.5 - 31 მკგ/მ ³	PM10 - 63 მკგ/მ ³ PM2.5 - 32 მკგ/მ ³	PM10 - 55 მკგ/მ ³ PM2.5 - 27 მკგ/მ ³		
		მონიტორინგის პუნქტების რაოდენობა, სადაც NO ₂ -ის საშუალო წლიური კონცენტრაცია აჭარბებს ნორმას	NO ₂ -ის საშუალო წლიური კონცენტრაცია აჭარბებს ნორმას მონიტორინგის ორ პუნქტზე	NO ₂ -ის საშუალო წლიური კონცენტრაცია ნორმას არ აჭარბებს მონიტორინგის არცერთ პუნქტზე	NO ₂ -ის საშუალო წლიური კონცენტრაცია აჭარბებს ნორმას მონიტორინგის ორ პუნქტზე	NO ₂ -ის საშუალო წლიური კონცენტრაცია აჭარბებს ნორმას მონიტორინგის ორ პუნქტზე	NO ₂ -ის საშუალო წლიური კონცენტრაცია აჭარბებს ნორმას მონიტორინგის ორ პუნქტზე	NO ₂ -ის საშუალო წლიური კონცენტრაცია აჭარბებს ნორმას მონიტორინგის ორ პუნქტზე	
		SO ₂ -ის, CO-ს, O ₃ -ის, Pb-ისა და C ₆ H ₆ -ს საშუალო კონცენტრაცია	SO ₂ -ის, CO-ს, O ₃ -ის, Pb-ისა და C ₆ H ₆ -ს საშუალო კონცენტრაცია ნორმის ფარგლებშია	SO ₂ -ის, CO-ს, O ₃ -ის, Pb-ისა და C ₆ H ₆ -ს საშუალო კონცენტრაცია ნორმის ფარგლებშია	SO ₂ -ის, CO-ს, O ₃ -ის, Pb-ისა და C ₆ H ₆ -ს საშუალო კონცენტრაცია ნორმის ფარგლებშია	SO ₂ -ის, CO-ს, O ₃ -ის, Pb-ისა და C ₆ H ₆ -ს საშუალო კონცენტრაცია ნორმის ფარგლებშია	SO ₂ -ის, CO-ს, O ₃ -ის, Pb-ისა და C ₆ H ₆ -ს საშუალო კონცენტრაცია ნორმის ფარგლებშია	SO ₂ -ის, CO-ს, O ₃ -ის, Pb-ისა და C ₆ H ₆ -ს საშუალო კონცენტრაცია ნორმის ფარგლებშია	
		Cd-ის, Ni-ის, As-ისა და C ₂₀ H ₁₂ -ის საშუალო კონცენტრაცია	Cd-ის, Ni-ის, As-ისა და C ₂₀ H ₁₂ -ის კონცენტრაცია არ იზომება	Cd-ის, Ni-ის, As-ისა და C ₂₀ H ₁₂ -ის კონცენტრაცია იზომება და საშუალო კონცენტრაცია ნორმის ფარგლებშია	Cd-ის, Ni-ის, As-ისა და C ₂₀ H ₁₂ -ის კონცენტრაცია არ იზომება	2021 წლის დეკემბრიდან Cd-ის, Ni-ის, As-ისა და C ₂₀ H ₁₂ -ის კონცენტრაცია ისაზღვრება და წლის საშუალო კონცენტრაცია წარმოდგენილი იქნება 2022 წლის დეკემბერში	Cd-ის, Ni-ის, As-ისა და C ₂₀ H ₁₂ -ის კონცენტრაცია იზომება და საშუალო კონცენტრაცია ნორმის ფარგლებშია		

1.1	სტაციონარული წყაროებიდან ატმოსფერული ჰაერის მავნე ნივთიერებებით დაბინძურების შემცირება	ქ. რუსთავში სტაციონარული წყაროებიდან ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეული მყარი ნივთიერების მასა	14151 ტონა	2010 ტონა	12880 ტონა	12921 ტონა	8 446 ტონა	<p>2022 წელს ქ. რუსთავში სტაციონარული წყაროებიდან ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეული მყარი ნივთიერების მასა საბაზისო დონესთან შედარებით შემცირდა დაახლოებით 40%-ით შემცირდა და 8 446 ტონა შეადგინა. აღნიშნული მირითადად წარმოადგენს ადგილზე არსებული სამრეწველო ობიექტების მიერ ჰაერდაცვითი მოთხოვნების უკეთ აღსრულებისა და აირმტვერდამჭერი სისტემების (ფილტრები) გამართვის შედეგს, რასაც თავის მხრივ ხელი შეუწყო სამოქმედო გეგმის აქტივობებმა, კერძოდ ერთის მხრივ საკანონმდებლო ცვლილებების განხორციელებამ, რომლის შედეგად გამკაცრდა პასუხისმგებლობა გარემოსდაცვითი რეგულაციების დარღვევისთვის, ხოლო მეორეს მხრივ საკანონმდებლო მოთხოვნების აღსრულების მიზნით ინსპექტირების ღონისძიებების გააქტიურებამ. ზემოაღნიშნული შემცირება ნაწილობრივ ასევე გამოწვეულია ცალკეული სამრეწველო ობიექტების მიერ ფუნქციონირების შეჩერებით, რაც ასევე განაპირობა განახლებულმა საკანონმდებლო მოთხოვნებმა და გააქტიურებულმა ზედამხედველობამ. თუმცა იმ ფონზე, რომ ფიქსირდებოდა ხარვეზები მსხვილი საწარმოების მიერ დაწესებული რეგულაციების დროული აღსრულებისა და გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის/გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების პირობების შესრულების კუთხით, ჰაერში მყარი ნივთიერების გაფრქვევის დაგეგმილი შემცირება ვერ იქნა მიღწეული.</p> <p>იმისთვის, რომ სრულად შევასრულოთ სამოქმედო გეგმის საკვანძო ამოცანა, საჭიროა ქ. რუსთავში ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეული ნივთიერების მასა საბაზისო დონესთან შედარებით შემცირდეს დაახლოებით 85%-ით ნაცვლად 40%-ისა, რისთვისაც აუცილებელია მსხვილი საწარმოო ობიექტების მხრიდან დაწესებული რეგულაციების სრულად აღსრულება და გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის/გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების პირობების შესრულება, აგრეთვე, აღნიშნული ობიექტების მიერ ინვესტიციების გაღება აირმტვერდამჭერი სისტემების გამართვისა და გაფრქვევის უწყვეტი თვითმონიტორინგის სისტემების დანერგვისთვის. უნდა აღინიშნოს, რომ ყველა აღნიშნული მიმართულებით ქ. რუსთავში არსებული საწარმოების აბსოლუტურ უმრავლესობას გააქტიურებული აქვს მუშაობა, რაც გამოხატულია</p>
-----	--	--	------------	-----------	------------	------------	------------	--

								მათ მიერ გარემოსდაცვითი დოკუმენტაციის მოწესრიგებაში, საწარმოო პროცესის გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების პირობებთან შესაბამისობაში მოყვანაში, აირმტვერდამჭერი სისტემების გამართვასა და გაფრქვევების უწყვეტი თვითმონიტორინგის სისტემების შემენა-დანერგვაში.
1.2	ქ. რუსთავში ავტოსატრანსპორტო საშუალებებიდან გამონაბოლქვის შემცირება	მთავარი მაგისტრალის გასწვრივ აზოტის დიოქსიდის (NO ₂) წლიური კონცენტრაცია	NO ₂ – 55 მკგ/მ ³	NO ₂ – <40 მკგ/მ ³	NO ₂ – 55 მკგ/მ ³	NO ₂ – 52 მკგ/მ ³	NO ₂ – 56 მკგ/მ ³	2022 წელს 1.2 ამოცანის შედეგის ინდიკატორის კუთხით მდგომარეობა საბაზისო დონესთან შედარებით უცვლელია. კერძოდ, ქ. რუსთავში, მთავარი მაგისტრალის გასწვრივ 2022 წელს აზოტის დიოქსიდის (NO ₂) საშუალო წლიურმა კონცენტრაციამ 56 მკგ/მ ³ შეადგინა, რაც 1 მკგ/მ ³ მეტია საბაზისო მაჩვენებელთან შედარებით. აღნიშნული გარემოება კიდევ ერთხელ მიუთითებს, რომ აზოტის დიოქსიდით დაბინძურების პრობლემის გადასაწყვეტად არასაკმარისია სამოქმედო გეგმის ფარგლებში გათვალისწინებული აქტივობები და საჭიროა დამატებითი, უფრო ამბიციური აქტივობების დაგეგმვა და დროული განხორციელება ეროვნულ და ადგილობრივ დონეზე.
1.3	ქ. რუსთავში მწვანე ინფრასტრუქტურის გაუმჯობესება	ქალაქ რუსთავში მწვანე ზონების ჯამური ფართობი	985 ჰა	1 008 ჰა	990 ჰა	997 ჰა	999 ჰა	2022 წელს საბაზისო 2019 წელთან შედარებით ქ. რუსთავში მწვანე ზონების ჯამური ფართობი გაიზარდა 14 ჰა-ით და 999 ჰა შეადგინა. ზრდამ 2021 წელთან შედარებით 2 ჰა შეადგინა, რაც უკავშირდება ქალაქში რეკრეაციული ზონების შექმნისა და არსებული რეკრეაციული სივრცეების რეაბილიტაციის კუთხით აქტიურ საქმიანობას, რომლის ფარგლებში კეთილმოეწყო 6 რეკრეაციული ზონა. შესაბამისად, პროგრესი ამოცანის განხორციელების კუთხით თვალსაჩინოა, თუმცა საჭიროა მწვანე ზონების მოწყობა დამატებით 9 ჰა ტერიტორიაზე, რათა დაგეგმილი ინდიკატორი სრულად იქნას მიღწეული.
1.4	ქ. რუსთავში ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის შეფასების სისტემის გაუმჯობესება	დაკვირვების პუნქტების/სადგურების და მონიტორინგის დაქვემდებარებული დამბინძურებლების რაოდენობა	1 ავტომატური სადგური 6 ინდიკატორული გაზომვის პუნქტი 8	2 ავტომატური სადგური 6 ინდიკატორული გაზომვის პუნქტი 12	1 ავტომატური სადგური 6 ინდიკატორული გაზომვის პუნქტი 8	1 ავტომატური სადგური 6 ინდიკატორული გაზომვის პუნქტი 12	1 ავტომატური სადგური 6 ინდიკატორული გაზომვის პუნქტი 12	2022 წელს ქ. რუსთავში ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის ავტომატური და გრავიმეტრიული მონიტორინგი ხორციელდებოდა 1 სადგურზე, ხოლო ინდიკატორული გაზომვები ტარდებოდა 6 დაკვირვების პუნქტზე. ქ. რუსთავში ისაზღვრებოდა 12 დამბინძურებელი: PM ₁₀ , PM _{2.5} , NO ₂ , SO ₂ , CO, O ₃ , Pb, C ₆ H ₆ , Cd, Ni, As, C ₂₀ H ₁₂ .
			დამბინძურებელი: PM ₁₀ , PM _{2.5} , NO ₂ , SO ₂ , CO, O ₃ , Pb, C ₆ H ₆ .	დამბინძურებელი: PM ₁₀ , PM _{2.5} , NO ₂ , SO ₂ , CO, O ₃ , Pb, C ₆ H ₆ , Cd, Ni, As, C ₂₀ H ₁₂ .	დამბინძურებელი: PM ₁₀ , PM _{2.5} , NO ₂ , SO ₂ , CO, O ₃ , Pb, C ₆ H ₆ .	დამბინძურებელი: PM ₁₀ , PM _{2.5} , NO ₂ , SO ₂ , CO, O ₃ , Pb, C ₆ H ₆ , Cd, Ni, As, C ₂₀ H ₁₂ .	12 დამბინძურებელი: PM ₁₀ , PM _{2.5} , NO ₂ , SO ₂ , CO, O ₃ , Pb, C ₆ H ₆ , Cd, Ni, As, C ₂₀ H ₁₂ .	ამოცანის სამიზნე მაჩვენებელი მეტწილად მიღწეულია. ამოცანის სრულად განსახორციელებლად საჭიროა ქ. რუსთავში დამატებითი ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის

								ავტომატური მონიტორინგის სადგურის ამოქმედება, რაც განხორციელდება 2023 წლისათვის შედეგითის საერთაშორისო განვითარების თანამშრომლობის სააგენტოს (SIDA) დახმარებით.
1.5	ქ. რუსთავეში გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლების ღონისძიებების და მასში ჩართული მონაწილეების რაოდენობის გაზრდა	ქ. რუსთავეში ჩატარებული გარემოსდაცვითი ღონისძიებების და ამ ღონისძიებების მონაწილეთა რაოდენობა	1. ჩატარებული 1 აქტივობა და 50-მდე მონაწილე პირი 2. ჩატარებული 1 ტრენინგი და 30 მონაწილე პირი 3. გავრცელებული 150-მდე ბროშურა/ფლაერი	1. სულ მცირე 15 ჩატარებული გარემოსდაცვითი ღონისძიება, რომელშიც ჯამში ჩაერთო 1500 პირი 2. 15 ჩატარებული ტრენინგი და 300 გადაამზადებული პირი 3. მომზადებული და გავრცელებული 1500 ცალი საინფორმაციო მასალა	1. ჩატარებული 3 გარემოსდაცვითი ღონისძიება და 100-მდე მონაწილე პირი 2. ჩატარებული 3 ტრენინგი და 148 მონაწილე პირი 3. მომზადებული და გავრცელებული 0 ცალი საინფორმაციო მასალა	1. ჩატარებული 13 გარემოსდაცვითი ღონისძიება და 381 მონაწილე პირი. 2. ჩატარებული 13 ტრენინგი და 523 გადაამზადებული პირი. 3. მომზადებული და გავრცელებული 1300-მდე საინფორმაციო მასალა.	1. ჩატარებული 20 ღონისძიება/აქტივობა და მონაწილე 1 517 პირი. 2. ჩატარებული 21 ტრენინგი და გადაამზადებული 759 პირი. 3. მომზადებული და გავრცელებული 2 000-მდე საინფორმაციო მასალა.	2022 წელს ჩატარდა გარემოსდაცვითი ცნობიერების ღონის ამაღლების 18 ღონისძიება (მათ შორის ტრენინგები), რომლებშიც ჩაერთო 1 370-მდე მონაწილე. შედეგად, 2020-2022 წლებში ჯამში გაიმართა 20 გარემოსდაცვითი ღონისძიება (1.5.1), რომელშიც მონაწილეობა მიიღო 1 517-მა მონაწილემ, ჩატარდა 21 ტრენინგი და გადაამზადდა 759 პირი (1.5.3, 1.5.4), მომზადდა და გავრცელდა 2 000-მდე საინფორმაციო მასალა (1.5.2). შესაბამისად, 1.5 ამოცანის შედეგის ინდიკატორის სამიზნე მაჩვენებელი სრულად იქნა მიღწეული.

#	აქტივობა	აქტივობის შედეგის ინდიკატორი	პასუხისმგებელი უწყება	შესრულების ვადა	სტატუსი	პროგრესი	მოკლე აღწერა	ფერი	ბიუჯეტი (ლ)	ბიუჯეტის შესრულება
1.1.3	სტაციონარული წყაროების მიერ მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევების უწყვეტი თვითმონიტორინგის სისტემის დანერგვის მონიტორინგი და სამინისტროს ბაზაზე თვითმონიტორინგის მონაცემების მიმღები ელექტრონული სისტემის შექმნა	სამინისტროს ბაზაზე დანერგილი შესაბამისი ელექტრონული სისტემა	გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტი	2021 წლის IV კვარტალი	მიმდინარე - მეტწილად შესრულდა	74%	2022 წლის დასაწყისისთვის ქ. რუსთავეში მოქმედი გარემოსდაცვითი დადასტურებული საქმიანობის განმახორციელებელი სუბიექტებიდან (იდენტიფიცირებული 17 აქტიური სუბიექტი, რომელსაც ეხება თვითმონიტორინგის ვალდებულება) დაბინძურების სტაციონარული წყაროებიდან მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევების უწყვეტი ინსტრუმენტული თვითმონიტორინგის ელექტრონულ სისტემაში ჩართული იყო მხოლოდ ერთი სუბიექტი - შპს „ემენ ქემიკალ ჯორჯია“-ს კუთვნილი მანგანუმის ოქსიდისა და მანგანუმის სულფატის საწარმო. 2022 წელს თვითმონიტორინგის ელექტრონულ სისტემაში დარეგისტრირდა დამატებით 7 აქტიური საწარმო - - სს რუსთავის აზოტი - ქიმიური მრეწველობა; - შპს ჯეოსთილი - მეტალურგიული წარმოება; - შპს ჰაიდელბერგემენტ ჯორჯია - ცემენტის წარმოება; - შპს მაქს იმპორტი - ცემენტის წარმოება; - შპს გია-2019 - ცემენტის წარმოება; - შპს სოლო - ცემენტის წარმოება (ვებ-სერვისის აწყობის პროცესში); - შპს მშენებელი 2004 - ცემენტის წარმოება (ვებ-სერვისის აწყობის პროცესში, ამასთან მოსაწესრიგებელი აქვს სანებართვო დოკუმენტაცია).			

						<p>ასევე სისტემაში დარეგისტრირდა ცემენტის მწარმოებელი შპს ლევ 2019 (ვებ-სერვისის აწყობის პროცესშია), რომელიც არ ფუნქციონირებს.</p> <p>ამასთან, დამატებით აღსანიშნავია, რომ ქ. რუსთავში განთავსებული საწარმოების მიერ მოწოდებული ინფორმაციის შესაბამისად, დამატებით 8 საწარმოს (7 მოქმედი, 1 არ მუშაობს) შექმნილი აქვს თვითმონიტორინგის ხელსაწყო, რომელთა შორის 6-მა საწარმომ (5 მოქმედი, 1 არ მუშაობს) ჩამოიტანა ხელსაწყო და ახორციელებს მის მონტაჟს/ტესტირებას/დაკალიბრებას.</p>				
1.1.4	<p>„გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსით“ გათვალისწინებული პროცედურების განხორციელება ქ. რუსთავში ტექნოლოგიური პროცესის ცვლილებით მოქმედი ობიექტებისთვის</p>	<p>ტექნოლოგიური პროცესის/ექსპლუატაციის პირობების ცვლილებით მოქმედ ყველა საქმიანობის სუბიექტს, არსებული რეალობის გათვალისწინებით, აქვს გავლილი სკრინინგის/გარემოზე ზემოქმედების შეფასების პროცედურა</p> <p>ქ. რუსთავში ტექნოლოგიური პროცესის ცვლილებით მოქმედი საქმიანობის სუბიექტის რაოდენობა, რომელიც ფუნქციონირებს ახალი სკრინინგის/გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილებით</p>	<p>საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო</p>	<p>2022 წლის IV კვარტალი</p>	<p>მიმდინარე – მეტწილად შესრულდა</p>	<p>65%</p>	<p>საანგარიშო პერიოდში ქ. რუსთავში მოქმედი გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილებისადმი დაქვემდებარებული საქმიანობის განმახორციელებელი სუბიექტებიდან (იდენტიფიცირებული 17 აქტიური სუბიექტი, რომელსაც ეხება თვითმონიტორინგის ვალდებულება), სსიპ გარემოს ეროვნული სააგენტოს მიერ ტექნოლოგიური პროცესის/ექსპლუატაციის პირობების ცვლილებაზე გაიცა 3 გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილება (შპს ელბა ექსპორტი, შპს გია 2019, შპს ფერო ელის ფროდაქშენი) და 2 სკრინინგის გადაწყვეტილება (შპს რუსელოსი, შპს ეი-ემ-ბი ალისი (გადაწყვეტილება საქმიანობის გარემოზე ზემოქმედების შეფასებას დაქვემდებარების შესახებ)).</p> <p>შესაბამისად, ჯაშში 2020-2022 წლებში ტექნოლოგიური პროცესის/ექსპლუატაციის პირობების ცვლილებით ქ. რუსთავში მოქმედ 11 საქმიანობის სუბიექტზე გაცემულია 9 სკრინინგის გადაწყვეტილება და 8 გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილება.</p>		<p>ადმინისტრაციული ხარჯი</p>	<p>ადმინისტრაციული ხარჯი</p>
1.1.5	<p>ადმინისტრაციული მიწერილობით განსაზღვრული კონკრეტული გეგმის შემუშავება ობიექტებისათვის, რომლებიც არ არიან შესაბამისობაში გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების პირობებთან ან კანონით დადგენილ მოთხოვნებთან</p>	<p>ქ. რუსთავში არსებული სტაციონარული ობიექტების რაოდენობა, რომელსაც აქვთ განსაზღვრული კონკრეტული გეგმა, მათ შორის დამატებითი შემარბილებელი ღონისძიებები</p>	<p>საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო</p> <p>გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტი</p>	<p>2021 წლის IV კვარტალი</p>	<p>განხორციელდა დავიანები</p>	<p>100%</p>	<p>2021-2022 წელს ქ. რუსთავში ჩატარებული ინსპექტირების შედეგად გამოვლენილი დარღვევების აღმოფხვრისათვის 2022 წელს 10 ობიექტს წარედგინა ადმინისტრაციული მიწერილობა (სულ - 17 მიწერილობა) და განესაზღვრა კონკრეტული გამოსასწორებელი ღონისძიებები შესაბამისი გონივრული ვადებით:</p> <ul style="list-style-type: none"> - შპს ჯეოსთილი - მეტალურგიული წარმოება (3 მიწერილობა) - შპს რუსელოსი - მეტალურგიული წარმოება (2 მიწერილობა) - შპს ალავერდი - ნარჩენების აღდგენა/ნამუშევარი ზეთების რეგენერაცია (1 მიწერილობა) - შპს ახალი ტექნოლოგიები - მეტალურგიული წარმოება (3 მიწერილობა) - შპს ეი-ემ-ბი ალისი - მეტალურგიული წარმოება (1 მიწერილობა) - შპს რუსთავის ფოლადი - მეტალურგიული წარმოება (1 მიწერილობა) - სს რუსთავილი - ნავთობპროდუქტების გადამამუშავება (2 მიწერილობა) - შპს ეკო ოილი - მეორადი ზეთების გადამამუშავება (2 მიწერილობა) - შპს შპს მშენებელი 2004 - ცემენტის წარმოება (1 მიწერილობა) - შპს არესემ კორპი - მეტალურგიული წარმოება (1 მიწერილობა) <p>ქ. რუსთავში 2022 წელს ინსპექტირებული ობიექტების მიმართ დარღვევათა გამოსწორების მიზნით ღონისძიებების შემუშავების პროცედურები გაგრძელდება.</p>		<p>ადმინისტრაციული ხარჯი</p>	<p>ადმინისტრაციული ხარჯი</p>

1.1.6	ქ. რუსთავში არსებული სტაციონარული ობიექტებისთვის ადმინისტრაციული მიწერილობით განსაზღვრული გეგმით გათვალისწინებული ღონისძიებების განხორციელების ზედამხედველობა	ყოველწლიურად განხორციელებული ინსპექტირება ადმინისტრაციული მიწერილობით ღონისძიებების შესრულების მიზნით ინსპექტირებული რეგულირების ობიექტების წილი, რომელიც ასრულებს წარდგენილი ადმინისტრაციული მიწერილობებით დადგენილ ღონისძიებებს განსაზღვრულ ვადებში	გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტი	2022 წლის IV კვარტალი	მიმდინარე - მეტწილად შესრულდა	68%	2022 წელს 8 ობიექტზე (სს რუსთავის აზოტი, შპს რუსელოსი, შპს რუსთავის ფოლადი, სს რუსთავილი, შპს არესემ კორპ, შპს vivacement, შპს ფერო ელიოს ფროდაქშენი, შპს ეკო ოილი) განხორციელდა ინსპექტირება ადმინისტრაციული მიწერილობებით განსაზღვრული ღონისძიებების შესრულების გადამოწმების მიზნით. - ინსპექტირებით გამოვლინდა სს რუსთავის აზოტი, შპს რუსელოსი, შპს რუსთავის ფოლადი, შპს არესემ კორპ, შპს vivacement, შპს ეკო ოილის მიერ ადმინისტრაციული მიწერილობით განსაზღვრული ვალდებულებების დადგენილ ვადებში შეუსრულებლობა. - სს რუსთავილის და შპს ფერო ელიოს ფროდაქშენის მიერ ადმინისტრაციული მიწერილობებით განსაზღვრულ გონივრულ ვადებში გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების დარღვეული პირობები გამოსწორებულა.		ადმინისტრაციული ხარჯი	ადმინისტრაციული ხარჯი
1.1.7	ქ. რუსთავში არსებული სამრეწველო ობიექტების მიერ ნარჩენების მართვის კოდექსის ვალდებულებების აღსრულების პროცესის გააქტიურება	ქ. რუსთავში არსებული სამრეწველო ობიექტების მიერ სამინისტროსთან შეთანხმებული კომპანიის ნარჩენების მართვის გეგმების რაოდენობა ინსპექტირებული კომპანიების წილი, რომლებიც ასრულებენ შეთანხმებულ ნარჩენების მართვის გეგმებს და ნარჩენების მართვის კოდექსით განსაზღვრულ სხვა ვალდებულებებს	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტი	2022 წლის IV კვარტალი	მიმდინარე - მეტწილად შესრულდა	88%	საანგარიშო პერიოდში საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს კომპანიის ნარჩენების მართვის გეგმების შესთანხმებლად მიმართა ქ. რუსთავში არსებულმა 5-მა კომპანიამ, რომელთაგან 2-მა კომპანიამ (სს რუსთავის აზოტი, შპს ჰაიდელბერგემენტ ჯორჯია) შეთანხმა გეგმა, 2 კომპანიის (სს რუსთავის მეტალურგიული კომბინატი, შპს რუსთავის ფოლადი) გეგმა განხილვის ეტაპზე, ხოლო 1 კომპანიის (შპს არესემ კორპ) დაუსარგებდა განაცხადი. ამასთან, სამინისტრომ შეთანხმა 2021 წელს წარმოდგენილი ნარჩენების მართვის 2 გეგმა (შპს ემენ ქემიკალ ჯორჯია, შპს მტკვარი ენერჯი). გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის მიერ ქ. რუსთავში განხორციელდა 44 რეგულირების ობიექტის 64 ინსპექტირება. მიმდინარე მონაცემებით, აღნიშნული ობიექტებიდან 9 ობიექტის (სს რუსთავის აზოტი, სს რუსთავილი, შპს მეტალ ქონსტრაქშენ ჯორჯია, შპს სუფთა ქალაქი 2019, შპს ფერო ელიოს ფროდაქშენი, შპს მნ გრუპი-2021, შპს ახალი ხორცი, შპს მეგა ცემენტი, შპს მნ გრუპი-2021) ინსპექტირებისას გამოვლინდა ნარჩენების მართვის კოდექსის დარღვევა, რაზედაც შედგა ადმინისტრაციული სამართალდარღვევათა ოქმები. ასევე 2022 წელს რეგულირების ობიექტების მიმართ გაცემული ადმინისტრაციული მიწერილობების საერთო რაოდენობიდან 2 რეგულირების ობიექტის მიმართ (შპს ახალი ტექნოლოგიები, სს რუსთავილი) დეპარტამენტის მიერ გაცემულია ადმინისტრაციული მიწერილობები გონივრულ ვადაში ნარჩენების მართვის კოდექსით დადგენილი ვალდებულებების შესრულების მიზნით.		ადმინისტრაციული ხარჯი	ადმინისტრაციული ხარჯი
1.1.9	სამრეწველო ემისიების შესახებ საქართველოს კანონის მიღება	მიღებული საქართველოს კანონი „სამრეწველო ემისიების შესახებ“	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო	2021 წლის IV კვარტალი	მიმდინარე - მეტწილად შესრულდა	60%	შემუშავებულია „სამრეწველო ემისიების შესახებ“ საქართველოს კანონის პროექტი. საანგარიშო პერიოდში ჩატარდა არაერთი სამუშაო შეხვედრა (ლინკი 1 ; ლინკი 2) კანონის პროექტთან დაკავშირებით ბიზნესსექტორის წარმომადგენლებთან. სამრეწველო ემისიების შესახებ საქართველოს კანონის პროექტი წარედგინა საქართველოს მთავრობას, რომელმაც იგი მიიწინა და წარუდგინა საქართველოს პარლამენტს.		ადმინისტრაციული ხარჯი	ადმინისტრაციული ხარჯი

1.1.10	გზდ-ის ქვემო ქართლის რეგიონულ სამმართველოს დამატებითი ადამიანური რესურსებით უზრუნველყოფა	გაზრდილი ადამიანური რესურსები სულ მცირე 5 ინსპექტორით	გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტი	2021 წლის IV კვარტალი	განხორციელდა დაგვიანებით	100%	გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის ქვემო ქართლის რეგიონულ სამმართველოში აყვანილ იქნა დამატებით ერთი ინსპექტორი. შესაბამისად, 2021-2022 წლებში სამმართველოს ადამიანური რესურსები გაიზარდა 5 ინსპექტორით.		132886.5	65602.52
1.1.11	გზდ-ს მიერ ქ. რუსთავში არსებული საწარმოების ინსპექტირების რაოდენობის გაზრდა	2022 წ. – 40-ზე მეტი ინსპექტირებული რეგულირების ობიექტი; (მათგან 15 ნებართვის/გადაწყვეტილების პირობების კომპლექსური შემოწმება).	გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტი	2022 წლის IV კვარტალი	განხორციელდა	100%	გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის მიერ განხორციელდა 44 რეგულირების ობიექტის 64 ინსპექტირება, მათგან 16 გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის / გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების მქონე ობიექტის კომპლექსური (გეგმიური/არგეგმიური) შემოწმება.		ადმინისტრაციული ხარჯი	ადმინისტრაციული ხარჯი
1.2.1	ფეხით გადაადგილების დამატებითი ინფრასტრუქტურის მოწყობა	განახლებული ტროტუარების ჯამური ფართობი 2022წ. – 40 000 მ²	ქ.რუსთავის მუნიციპალიტეტის მერია	2022 წლის IV კვარტალი	მიმდინარე - მეტწილად შესრულდა	67%	2022 წელს ქ. რუსთავში განხორციელდა ტროტუარების კეთილმოწყობითი სამუშაოები ჯამში 20 065 მ2 ფართობზე შემდეგ ლოკაციებზე: 1. ფიროსმანის ქუჩის N31, 33, 35, 37, 37ა შიდა ეზოები, ოდიშარას, 1-ლი მასისა და გაგარინის (ფიროსმანის ქუჩიდან მშენებელთა ქუჩის კვეთამდე) ქუჩები (2 681 მ²); 2. 9 მმ ხერხეულიძის, გურამიშვილის, ლერმონტოვის და შვეჩენკოს ქუჩები (6 293 მ²-ზე); 3. კონსტიტუციის, ქაშაკაშვილის და მშენებელთა ქუჩები (7 921 მ²-ზე). 4. შარტავას გამზირის N19 კორპუსიდან მე-20 მკ/რ-ნის N1 კორპუსამდე (3 170 მ²)		1600000	345163
1.2.2	ველოსიპედით გადაადგილების ინფრასტრუქტურის მოწყობა	ველობილიკებით დაფარული ქუჩების ჯამური ფართობი 2022 წ. - 4000 მ²	ქ.რუსთავის მუნიციპალიტეტის მერია	2022 წლის IV კვარტალი	მიმდინარე - მეტწილად შესრულდა	88%	2022 წელს ქ. რუსთავში ჯამში მოეწყო ველობილიკები 3705 მ² ფართობზე. კერძოდ: 1. მე-18 და მე-19 მკ.რ. შორის არსებული სკვერის მიმდებარედ მოეწყო 1 660 მ² ფართობის ველობილიკი; 2. შარტავას გამზირის N19 კორპუსიდან მე-20 მკ/რ-ნის N1 კორპუსამდე მოეწყო ველობილიკი 745 მ² ფართობზე. 3. მიმდინარეობს ველობილიკის მოწყობა 2 148 მ² ფართობზე კლდიაშვილის პარკის და შარტავას გამზირის N19-დან N1-მდე ტერიტორიაზე, რომლის სამუშაოების 60% (დაახ. 1 300 მ²) შესრულებულია.		120000	162584.14
1.3.1	არსებული მწვანე საფარის მოვლა/პატრონობა და ახალი მწვანე ნარგავების განთავსება ქალაქის ტერიტორიაზე	ყოველწლიურად ჩატარებული მოვლითი სამუშაოების რაოდენობა 2022წ. - განთავსებული 6000 მირი ხე-მცენარე	ა(ა)იპ „რუსთავსერვის ცენტრი“	2022 წლის IV კვარტალი	მიმდინარე - მეტწილად შესრულდა	78%	ქ. რუსთავის სხვადასხვა ლოკაციაზე 2022 წელს დაირგო 2 233 მირი ხე-მცენარე. კერძოდ, ლეონიძის სახელობის სკვერი - 87 მირი, გონაშვილის სახელობის სკვერი - 35 მირი, გამსახურდიას სახელობის სკვერი - 17 მირი, კოსტავას გამზ. (ძველი) - 190 მირი, ტაშკენტის ქ. - 64 მირი, მე-16 მ/რ - 35 მირი, ახალგაზრდობის სკვერი - 47 მირი, ქ.რუსთავის მუნიციპალიტეტის მერიის ადმინისტრაციული შენობის გარშემო - 47 მირი, ქ. რუსთავის შემოსასვლელი - 62 მირი, მე-12 მ/რ-ში - 38 მირი, ქუთაისის ქუჩის გზაგამყოფი - 2 მირი, ჩიკაგოს სკვერი - 18 მირი, ტყე-ქალა - 70 მირი, კოსტავას გამზირის N15-ის მიმდებარედ - 110 მირი, მეგობრობის გამზირი (რუსთაველის ძეგლთან) - 3 მირი, ტაშკენტის ქუჩის შუა ზოლი - 50 მირი, 21-ე ბაგა-ზადის მიმდებარედ - 34 მირი, ძველი და ახალი რუსთავის დამაკავშირებელი ხიდი - 700 მირი, №44 ბაგა - ზადი - 19 მირი, დ.გარეჯის ქ.- 226 მირი, თოდრიას. ქ. - 39 მირი, ფიროსმანის ქ. (თეატრის მიმდებარედ) - 68 მირი, იალღუჯი - 104 მირი, ფალაშვილის ქ. - 14 მირი, მესხიშვილის სკვერი - 10 მირი, მეგობრობის გამზ. (პოლიციის შენობის მ/ტ) - 18 მირი, მე-19 მ/რ - 60 მირი, თბილისის ქ. (შუა ზოლი) - 14 მირი, თოდრა-მესხიშვილი - 30 მირი,		1840000	0

							21-ე მ/რ - 2 ძირი, №34 ბაგა-ბალი - 10 ძირი. მწვანე საფარის მოვლითი სამუშაოები მიმდინარეობს სისტემატურად.			
1.3.2	რუსთავის კულტურისა და დასვენების პარკის რეკრეაციული შესაძლებლობების განვითარება	2022 წ. - პარკში განთავსებული 1200 ძირი ხემცენარე პარკში განთავსებული ველო ბილიკები და სხვა ინფრასტრუქტურა	ა(ა)იპ „რუსთავსერვის ცენტრი“	2022 წლის IV კვარტალი	მიმდინარე - ნაწილობრივ შესრულდა	9%	ქალაქ რუსთავის კულტურისა და დასვენების პარკში დაირგო 118 ძირი ხე-მცენარე.	86000	0	
1.3.3	ქ. რუსთავში ახალი რეკრეაციული ზონების შექმნა და არსებული რეკრეაციული ზონების რეაბილიტაცია	2022 წ. - მოწყობილი მინიმუმ 4 სკვერი	ქ. რუსთავის მუნიციპალიტეტის მერია	2022 წლის IV კვარტალი	განხორციელდა	100%	ქ. რუსთავის სხვადასხვა ლოკაციაზე 2022 წლის განმავლობაში აქტიურად მიმდინარეობდა ახალი რეკრეაციული ზონების შექმნა და არსებული რეკრეაციული ზონების რეაბილიტაცია, რომლის ფარგლებშიც კეთილმოეწყო 6 სკვერი. კერძოდ, 1. დასრულდა ლერმონტოვის ქუჩის N5-N7-ის მიმდებარედ სკვერის მოწყობა, რომლის ფართობია - 2 560 მ²; 2. დასრულდა თოდრიას ქუჩის N7-თან არსებული სკვერის კეთილმოეწყობა, რომლის ფართობია - 1 035 მ². 3. დასრულდა მე-12 მკ/რ-ში N24-თან სკვერის მოწყობა, რომლის ფართობია - 1 824 მ²; 4. დასრულდა დიდების მემორიალთან ცურტაველის ქუჩაზე სკვერის მოწყობა, სადაც განხორციელებული სამუშაოს ფართობია 8 907 მ²; 5. დასრულდა მეგობრობის გამზირის N1-ის მიმდებარედ არსებული სკვერის კეთილმოეწყობა, სადაც განხორციელებული სამუშაოს ფართობია 2 222 მ²; 6. დასრულდა მესხიშვილის ქუჩაზე არსებული სკვერის სარეაბილიტაციო სამუშაოები, სადაც განხორციელებული სამუშაოს ფართობია 1 896 მ². ამასთან, მიმდინარეობს კლდიაშვილის ქუჩაზე არსებული სკვერის სარეაბილიტაციო სამუშაოები, რომლის ფართობია 27 477 მ².	3000000	5221024.1	
1.3.4	მყარი ნაწილაკების გაფრქვევების შემცირების მიზნით ქ. რუსთავში გზის საფარის გაუმჯობესება	რეაბილიტირებული და ახლად დაგებული გზების ჯამური ფართობი (მ²) 2022წ. - 65 000 მ²	ქ. რუსთავის მუნიციპალიტეტის მერია	2022 წლის IV კვარტალი	განხორციელდა	100%	2022 წელს ქ. რუსთავის ტერიტორიაზე გზების სარეაბილიტაციო სამუშაოები ჯამში ჩატარდა 84 102 მ² ფართობზე შემდეგ ლოკაციებზე: 1. ფიროსმანის ქუჩის N31, 33, 35, 37, 37ა შიდა ეზოები, ოდიშარიას, 1-ლი მაისისა და გაგარინის (ფიროსმანის ქუჩიდან მშენებელთა ქუჩის კვეთამდე) ქუჩები (8 015 მ²); 2. 9 ძმა ხერხეულიძის, გურამიშვილის, ლერმონტოვის და შვეტენკოს ქუჩები (24 645 მ²-ზე); 3. კონსტიტუციის, ქაშაკაშვილის და მშენებელთა ქუჩები (20 479 მ²-ზე); 4. მე-16 მკ/რ-ში N5 და N8 კორპუსების მიმდებარე ტერიტორიაზე (1 266 მ²); 5. მე-16 მკ/რ-ში სტამბულის ბაზრის მიმდებარე ტერიტორიაზე (6 790 მ²); 6. თამარ მეფის სახელობის, ყიული შარტავას სახელობისა და შოთა რუსთაველის სახელობის მოედნები (20 503 მ²) 7. გონაშვილის, დოლიძისა და ჩოხელის ქუჩების მიმდებარედ (2 404 მ²)	5200000	1190639.31	

1.3.5	ძველ რუსთავში არსებული გზების სველი წესით დასუფთავება	რეგულარულად (ყოველდღიურად) სველი წესით დასუფთავებული ქუჩების სიგრძე: 2022 წ: სიგრძე - 20 კმ და ფართობი - 200 000 მ²	ა(ა)იპ „რუსთავსერვის ცენტრი“	2022 წლის IV კვარტალი	მიმდინარე - მეტწილად შესრულდა	68%	2022 წლის I-II კვარტლებში სველი წესით ქუჩების დამუშავების პროცესი მიმდინარეობდა ყოველდღიურად 13.3 კმ სიგრძეზე (მშვიდობის, გაგარინის, მოდებამის ქუჩებზე და 21-ე მ/რ-ში), ხოლო III-IV კვარტლებში სველი წესით ქუჩების დამუშავების პროცესი მიმდინარეობდა ყოველდღიურად 15 კმ სიგრძეზე (მშვიდობის, გაგარინის, თბილისის ქ., ლეონიძის ქ. (სკვერის ირგვლივ), მოდებამის ქ., ქუთაისის ქ., მე-18 და მე-19 მრ-ები, შარტავას გამზ (სასტუმროდან-შემოსასვლელამდე).	320000	15400
1.4.1	ქ. რუსთავში ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის ავტომატური მონიტორინგის ქსელის გაფართოება	ქალაქში განთავსებული მინიმუმ 1 ახალი ავტომატური სადგური	სსიპ გარემოს ეროვნული სააგენტო	2022 წლის IV კვარტალი	მიმდინარე - ნაწილობრივ შესრულდა	40%	ქ. რუსთავში ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის ავტომატური მონიტორინგის ქსელის 1 სადგურით გაფართოება დაგეგმილია შვედეთის საერთაშორისო განვითარების თანამშრომლობის სააგენტოს (SIDA) მხარდაჭერით. შესაბამის საგრანტო შეთანხმებას ხელი მოეწერა 2021 წლის 17 დეკემბერს, დასრულდა სადგურის შესყიდვების პროცედურები, გაფორმდა ხელშეკრულება და სადგურის მორეოდება და მონტაჟი განხორციელდება 2023 წლისთვის.	600000	0
1.4.3	ქ. რუსთავში ატმოსფერული ჰაერის ინდიკატორული გაზომვების ჩატარება	განხორციელებული ინდიკატორული გაზომვების 12 ეტაპი 6 გაზომვის პუნქტში	სსიპ გარემოს ეროვნული სააგენტო	2022 წლის IV კვარტალი	განხორციელდა	100%	2022 წელს განხორციელდა ინდიკატორული გაზომვების 4 ეტაპი ქ. რუსთავის 6 პუნქტში. გაზომვების შედეგები ხელმისაწვდომია ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის პორტალზე - air.gov.ge.	4725	5651.29
1.5.1	გარემოსდაცვითი, მათ შორის ჰაერის დაცვის საკითხებზე საინფორმაციო და ცნობიერების ასამაღლებელი აქტივობების ჩატარება	ყოველწლიურად ჩატარებული სულ მცირე 5 გარემოსდაცვითი ღონისძიება/აქტივობა ჩატარებულ აქტივობებში ყოველწლიურად სულ მცირე 300 მონაწილის ჩართულობის უზრუნველყოფა	სსიპ გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრი	2022 წლის IV კვარტალი	განხორციელდა	100%	2022 წელს ჯამში ჩატარდა 10 გარემოსდაცვითი, მათ შორის ჰაერის დაცვის საკითხებზე საინფორმაციო და ცნობიერების ასამაღლებელი აქტივობა, რომელშიც მონაწილეობა მიიღო 1 136 პირმა. 1. ჩატარდა ვებინარი სკოლის მოსწავლეებისთვის „ატმოსფერული ჰაერის მონიტორინგი და მართვა საქართველოში“ (87 მონაწილე, მათ შორის მოსწავლეები რუსთავიდან). 2. ჩატარდა ორი საინფორმაციო შეხვედრა მწარმოებლის გაფართოებული ვალდებულების დანერგვის მხარდაჭერისთვის კერძო სექტორის წარმომადგენლებთან (213 მონაწილე, მათ შორის მონაწილეები ქვემო ქართლის რეგიონიდან). 3. გაიმართა ესეების კონკურსი „გარემოსდაცვითი განათლების როლი ჩემს ყოველდღიურ ცხოვრებაში“ - ქვეყნის მასშტაბით მოსწავლეების ცნობიერების ამაღლების მიზნით (280 მონაწილე, მათ შორის 15 მოსწავლე ქვემო ქართლიდან) (ლინკი N1 ; ლინკი N2). 4. საქართველოში არსებული საწარმოებისთვის გაიმართა შეხვედრა დაბინძურების სტაციონარული წყაროებიდან მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევების უწყვეტი ინსტრუმენტული თვითმონიტორინგის შესახებ (52 მონაწილე). 5. საერთაშორისო დღე „სუფთა ჰაერი ლურჯი დღისთვის“ ფარგლებში გავრცელდა სოციალური მედია კამპანია - 5 საინფორმაციო სახის პოსტერი გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრის ოფიციალური სოციალური ქსელის მეშვეობით, ასევე გავრცელდა ცნობიერების ასამაღლებელი კითხვარი ჰაერის დაბინძურებასთან დაკავშირებით, რომელიც შეასო 265 დაინტერესებულმა პირმა; 6. ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის სტუდენტებთან გაიმართა შეხვედრა გარემოსდაცვითი განათლების მსოფლიო დღის ფარგლებში , რომელზეც სამინისტროს თანამშრომლებმა სტუდენტებს მიაწოდეს ინფორმაცია სხვადასხვა გარემოსდაცვითი საკითხის, მათ შორის ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურებისა და მონიტორინგის შესახებ (27 მონაწილე); 7. გარემოსდაცვითი ინფორმაციის და განათლების ცენტრმა, გაეროს განვითარების პროგრამასთან (UNDP) ერთად ჩატარა მედიაკონკურსი ჟურნალისტებისთვის - „ერთად ოზონის შრის დასაცავად“ . კონკურსი მიზნად ისახავდა ცნობიერების ამაღლებას ოზონის შრის დაცვასთან	20000	10708.7

							დაკავშირებით (20 მონაწილე); 8. გაიმართა ესსეების კონკურსი მოსწავლეებისთვის "ჩემი მოხალისეთბრები რილი გარემოს დაცვაში" , რომელზეც მოსწავლეებმა წარმოადგინეს ნამუშევრები სხვადასხვა გარემოსდაცვით საკითხთან დაკავშირებით, მათ შორის ჰაერის დაბინძურების პრევენციის მიზნით (120 მონაწილე, მათ შორის მონაწილეები ქვემო ქართლის რეგიონიდან); 9. ჩატარდა ეკო-კლუბების ქსელის პრეზენტაცია სკოლებში არსებული ეკო-კლუბების წარსადგენად (40 მონაწილე, მათ შორის რუსთავის N9 საჯარო სკოლის წარმომადგენლები); 10. 7 სექტემბერი „სუფთა ჰაერი ლურჯი ცისთვის“ საერთაშორისო დღის აღნიშვნის ფარგლებში, გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრის ორგანიზებით, მწვანე ბანაკის „კლიმატის ელჩების“ მონაწილეებისთვის გაიმართა საინფორმაციო შეხვედრა ატმოსფერული ჰაერის ხარისხთან დაკავშირებით (32 მონაწილე). 2020-2022 წლებში ჯამში ჩატარდა 20 ღონისძიება/აქტივობა, რომელშიც მონაწილეობა მიიღო 1 517 პირმა.			
1.5.2	ქ. რუსთავში, გარემოსდაცვით, მათ შორის ჰაერის დაბინძურების თემაზე საინფორმაციო მასალების მომზადება და გავრცელება	ყოველწლიურად მომზადებული და გავრცელებული 500 ცალი საინფორმაციო მასალა	სსიპ გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრი	2022 წლის IV კვარტალი	განხორციელდა	100%	2022 წელს სსიპ გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრის ორგანიზებით ჩატარებულ საინფორმაციო შეხვედრებზე გავრცელდა 100-მდე საინფორმაციო ბროშურა სახელწოდებით „ატმოსფერული ჰაერის ხარისხი“ . ასევე, 2022 წელს გამოიცა დამატებით 1 000-მდე, ხოლო გავრცელდა 800-მდე დამხმარე სახელმძღვანელო „გარემოსდაცვითი და აგრარული განათლება სკოლაში“, რომლის ერთ-ერთი წიგნი მთლიანად ეძღვნება ჰაერის დაცვას დაბინძურებისგან .	1000	21500	
1.5.3	ქ. რუსთავის გარემოსდაცვით საკითხებზე, მათ შორის ჰაერის დაბინძურების თემაზე ტრენინგების ჩატარება	ყოველწლიურად ჩატარებული სულ მცირე 5 ტრენინგი გადამზადებული სულ მცირე 100 პირი	სსიპ გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრი	2022 წლის IV კვარტალი	განხორციელდა	100%	2022 წელს ჩატარდა 5 ტრენინგი ქ. რუსთავში გარემოსდაცვით საკითხებზე, მათ შორის ჰაერის დაბინძურების თემაზე, რომელთაც ჯამში დაესწრო 154 მონაწილე. 1. ტრენინგების კურსის „გარემოსდაცვითი და აგრარული განათლება სკოლაში“ ფარგლებში გადამზადდნენ რუსთავის საჯარო სკოლების დაწყებითი საფეხურის მასწავლებლები (32 მონაწილე). 2. საქართველოში მონრეალის ოქმის განხორციელების სამოქმედო პროგრამის ფარგლებში ჩატარდა სამაცივრო ტექნიკისა და ჰაერის კონდიციონერების სექტორის სერტიფიცირებული ტექნიკოსების ტრენინგი (25 მონაწილე); 3. ჰაერის დაცვასთან დაკავშირებით ჩატარდა ორი ტრენინგი რუსთავის N4 და N5 საჯარო სკოლების მოსწავლეებისათვის, სამინისტროს წარმომადგენელთა ჩართულობით (56 მონაწილე); 4. გარემოსდაცვით თემატიკასთან დაკავშირებით ჩატარდა ტრენინგი სკოლამდელი აღზრდის დაწესებულებების პედაგოგებისთვის (29 მონაწილე); 5. ატმოსფერული ჰაერის შესახებ ჩატარდა ტრენინგი ქვემო ქართლში არსებული მედიასამუალებებისა და ადგილობრივი თვითმმართველობების საზოგადოებასთან ურთიერთობის სამსახურების წარმომადგენლებისთვის (12 მონაწილე). 2020-2022 წლებში ჯამში ჩატარდა 15 ტრენინგი ჰაერის დაბინძურების თემასთან დაკავშირებით, რომლებსაც დაესწრო 463 პირი.	8000	3827.6	

1.5.4	<p>გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის ინსპექტორებისთვის ჩატარება ახალ საკანონმდებლო მოთხოვნებთან დაკავშირებით, მათ შორის ჰაერის დაცვის საკითხებზე</p>	<p>ყოველწლიურად ინსპექტორებისთვის ჩატარებული სულ მცირე 2 ტრენინგი</p> <p>დატრენინგებული ყველა ინსპექტორი</p>	<p>სსიპ გარემოსდაცვითი ინფორმაციის და განათლების ცენტრი</p> <p>გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტი</p>	<p>2022 წლის IV კვარტალი</p>	<p>განხორციელდა</p>	<p>100%</p>	<p>2022 წლის იანვარ-ივნისში ჩატარდა 3 ტრენინგი სსიპ გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის (გზდ) ინსპექტორებისთვის, რომლის ფარგლებშიც გადამზადდა 82 თანამშრომელი.</p> <p>1. ჩატარდა ტრენინგების კურსი „ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის საქმისწარმოება“ გზდ-ს თანამშრომლებისთვის და ემსახურებოდა ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის საქმის წარმოებისთვის საჭირო პროცედურების გაგნობას (13 მონაწილე).</p> <p>2. ჩატარდა ორი ტრენინგ-სესია გზდ-ს თანამშრომლებისთვის გარემოსდაცვითი პასუხისმგებლობის სისტემისა და ბიომრავალფეროვნებაზე ზედამხედველობის მიმართულებით (41 მონაწილე).</p> <p>3. ჩატარდა გზდ-ს მეტყვევ-ინსპექტორების შესაძლებლობათა გაძლიერების ტრენინგი ორ სესიად (28 მონაწილე).</p>		<p>6500</p>	<p>22866</p>
1.5.5	<p>გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლების ღონისძიებებში ქ. რუსთავში არსებული სამრეწველო ობიექტების ჩართვა</p>	<p>კომპანიების მიერ ყოველწლიურად ჩატარებული სულ მცირე 5 გარემოსდაცვითი ღონისძიება ადგილობრივი მოსახლეობის ჩართულობით</p>	<p>ქ. რუსთავში არსებული სამრეწველო ობიექტები</p> <p>სსიპ გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრი</p>	<p>2022 წლის IV კვარტალი</p>	<p>განხორციელდა</p>	<p>100%</p>	<p>ქ. რუსთავში არსებული სამრეწველო ობიექტებიდან გამოთხოვნილი ინფორმაციის საფუძველზე 2022 წელს საწარმოების ჩართულობით ქ. რუსთავში ჩატარდა შემდეგი გარემოსდაცვითი ღონისძიებები:</p> <p>1. შპს ემენ ქემიკალ ჯორჯიამ, შპს რუსთავილიმა, შპს კონსტრუქციამ, შპს ჯეოსთილმა და შპს ეი-ემ-ბი ალოისმა მონაწილეობა მიიღეს ქ. რუსთავში რამდენიმე ლოკაციაზე ქვემო ქართლში სახელმწიფო რწმუნებულის ინიციატივით გამართულ გამწვანების აქციებში;</p> <p>2. შპს ემენ ქემიკალ ჯორჯიას საწარმოს ტერიტორიაზე დაირგო დაახლოებით 300 მირი წიწვოვანი მცენარე;</p> <p>3. სს რუსთავის აზოტის საწარმოო ტერიტორიის გამწვანების მიზნით, 2021-2022 წლებში დაირგო 240 მირი კვიპაროსისა და 200 მირი ტუიას მარადმწვანე მცენარის ნერგები;</p> <p>4. შპს მშენებელი 2004-ის საწარმოო ტერიტორიის მიმდებარედ 2022 წლის მარტში დაირგო ხე-მცენარეები;</p> <p>5. შპს მეგაცემენტის საწარმოს ტერიტორიაზე და ასევე მოსახლდერე ნაკვეთზე დაირგო მრავალწლოვანი ხეები;</p> <p>6. "შპს ჯეოსთილის" მიერ მოეწყო ქ. რუსთავის N11 საჯარო სკოლის ეზოში ხე-მცენარეების დარგვის აქცია;</p> <p>7. შპს ჯეოსთილის საწარმოს პერიმეტრზე დაირგო ხე-მცენარეები;</p> <p>8. სს რუსთავის მეტალურგიულმა კომბინატმა შეიძინა და დარგო იტალიური ზხის 5 ბუჩქი;</p> <p>9. შპს ეი-ემ-ბი ალოის-ის პერსონალს ჩაუტარდა გარემოსდაცვითი და შრომის უსაფრთხოების სწავლება;</p> <p>10. ჩატარდა ტრენინგის მეორე სესია სს რუსთავის აზოტის თანამშრომლებისთვის სპეციფიკური ნარჩენების მართვასთან დაკავშირებული სპეციალური ვალდებულებების შესრულება-დანერგვის შესახებ;</p> <p>11. შპს ელბა ექსპორტი - ა(ა)იპ რუსთავის ცენტრმა შეიძინა ნერგები და ქოთნები;</p> <p>12. შპს ჰაიდელბერგ ცემენტ ჯორჯიამ შეიძინა და დარგო 100 კვიპაროსის ნერგი.</p> <p>გარდა 2022 წლისა, საწარმოები 2020-2021 წლებშიც ახორციელებდნენ გარკვეული სახის აქტივობებს გარემოსდაცვითი მიმართულებით, რომელთა შორის აღსანიშნავია შემდეგი ღონისძიებები:</p> <p>1. ჩატარდა ტრენინგის პირველი სესია სს რუსთავის აზოტის თანამშრომლებისთვის სპეციფიკური ნარჩენების მართვასთან დაკავშირებული სპეციალური ვალდებულებების შესრულება-დანერგვის შესახებ;</p>		<p>25000</p>	<p>81255</p>

							<p>2. განხორციელდა შპს მშენებელი 2004-ის გარემოს დაცვის საკითხებში მომუშავე პერსონალის ტრენინგები ახალ ჰაერდაცვით ვალდებულებებთან დაკავშირებით;</p> <p>3. შპს მეგაცემენტმა შეიძინა და ადგილობრივ მუნიციპალიტეტს გადასცა სხვადასხვა ხე-მცენარის ნერგები;</p> <p>4. შპს ჯეოსთილის ჩართულობით მოეწყო ქ. რუსთავის ტყე-ჭაღის გამწვანების აქცია ქ. რუსთავის მერიასთან და რუსთავის სერვისცენტრთან ერთად.</p> <p>სსიპ გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრის ხელთ არსებული ინფორმაციით, 2020-2022 წლებში, რუსთავში არსებულმა საწარმოებმა საერთო ჯამში 19 გარემოსდაცვით ღონისძიებაში მიიღეს მონაწილეობა.</p>			
1.5.6	ქ. რუსთავში დაგეგმილი პროექტების შესახებ გადაწყვეტილების მიღების პროცესში ფართო საზოგადოების ჩართვის ხელშეწყობა	ქ. რუსთავში დაგეგმილი პროექტების სკოპინგის/გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშის განხილვის შესახებ ელექტრონულ ფოსტაზე დაგზავნილი შეტყობინებების ადრესატების გაზრდილი რაოდენობა	სსიპ გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრი	2022 წლის IV კვარტალი	განხორციელდა	100%	<p>გარემოსდაცვითი ინფორმაციის გავრცელების ხარისხის, მასზე წვდომისა და ქ. რუსთავში დაგეგმილი პროექტების შესახებ გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილებების პროცესში საზოგადოების ჩართულობის გაზრდის მიზნით, სსიპ გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრის მიერ ჩატარებული ღონისძიებებისა და ამ ღონისძიებებზე დამსწრე პირთა გათვალისწინებით განხორციელდა ელ-ფოსტით გამომწერთა ბაზის განახლება და ბაზას დაემატა ქ. რუსთავის მაცხოვრებელთა ელ-ფოსტის მისამართები. ასევე მოხდა რუსთავის მერიიდან განახლებული მედიების ბაზის მოთხოვნა, რათა უშუალოდ მერიის თანამშრომლებმაც მიიღონ ინფორმაცია გარემოსდაცვით საკითხებთან დაკავშირებით.</p>	ადმინისტრაციული ხარჯი	ადმინისტრაციული ხარჯი	
1.5.7	ჩატარებული ინსპექტირების შედეგების გამოქვეყნების და აღნიშნულ ინფორმაციაზე ხელმისაწვდომობის გაუმჯობესება	გამოქვეყნებული ჩატარებული ინსპექტირების შედეგები ინსპექტირების დასრულებიდან ერთი თვის ვადაში ელ.ფოსტით გავრცელებული ინფორმაცია ქ.რუსთავში ჩატარებული ინსპექტირების შედეგების შესახებ	გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტი	2022 წლის IV კვარტალი	განხორციელდა	100%	<p>სსიპ გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის ვებ-გვერდზე გამოქვეყნებულია 2020-2021 წლებში ჩატარებული ინსპექტირების შედეგები. 2022 წლის ინვარ-ივნისსა და ივლის-დეკემბერში ჩატარებული ინსპექტირების შედეგები გამოქვეყნებულია დეპარტამენტის ვებ-გვერდზე. შესაბამისი ინფორმაცია ასევე მიეწოდება ქ. რუსთავის ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის გაუმჯობესების ხელშეწყობის სამუშაო ჯგუფის წევრებს ელ. ფოსტის საშუალებით.</p>	ადმინისტრაციული ხარჯი	ადმინისტრაციული ხარჯი	